

RUGBY.

TORNEIG COPA CATALUNYA

ELS RESULTATS

Barcelona-Sans, 45-5.
Santboi-Cornellà, 30-0.
Universitari-E. Català, 27-3.
Catalunya-Terrassa, 18-3.
Espanyol - Joventut (suspès per falta de camp).

CLASSIFICACIO

	S.	G.	E.	P.	F.	C.	P.
Barcelona	6	6	0	0	210	10	18
Santboi	5	5	0	0	163	0	15
E. Català	6	2	2	2	129	12	
Sans	5	2	2	1	19	51	11
Cornellà	6	2	1	3	43	46	11
Universitari	4	3	0	1	61	36	10
Espanyol	4	2	1	1	17	30	9
Catalunya	5	1	1	3	22	94	8
Joventut	5	0	2	3	127	7	
Terrassa	6	0	0	6	3	74	6

Una nova jornada d'aquest torneig que ha estat efectuada — la sisena —, i, també, una nova jornada incompleta.

Cuitem a dir però, que aquesta vegada no ha estat cap dels equips contendents els responsables de la suspensió, sinó que el motiu ha estat un mal ja crònic d'aquest esport: la manca de camp de joc.

Deu equips tenim aquest any que es disputen el preuat trofeu.

I dels deu, solament dos posseïen un terreny a propòsit per a la pràctica del rugbi: la U. E. Santboiana i el F. C. Barcelona. Hi ha, també, l'Estadi, però és evident que no són prous tres terrenys per donar abast a la creixent vitalitat d'aquest esport.

I ahir ens vàrem trobar que, degut a uns encontres de futbol associació que havien de celebrar-se pel matí al Sol de Baix, va ésser necessari, altra vegada, arrearar el rugbi per a deixar pas a la pilota rodona.

Tret el match Espanyol-Joventut, que es presentava com el més incert resultat, era segurament el que havien de fer Universitari-E. Català d'un interès més pronunciat.

Ahí, però, hem de confessar que els estudiants ens donaren una sorpresa. No els creiem, de veritat, capaçs d'obtenir un resultat tan notable davant del novell però coratjós quinze de l'Estadi Català. Val a dir, també, que el l'Universitari tragué a lluir l'equip de les "festes", ja que reapareixer en les seves files alguns d'aquells asos que els havien portat passades victòries i que ja creiem que no tornarien a veure.

Així, doncs, encara que igualment de mèrit, no és ja tant d'estranyar el resultat obtingut, ja que està d'acord amb la categoria veritable que sempre havien considerat l'equip Universitari.

Cal, però, que aquest resultat no sigui un cas isolat, perquè prompte els poguem tornar a veure en el lloc que els correspon.

Pel que fa a l'Estadi Català, no hem pas de descoratjar-se per

aquest revés, ja que el resultat obtingut és completament normal.

Un altre encontre que semblava bastant anivellat, degut a la "poca" qualitat dels contendents, era el que havien de celebrar el Catalunya i el Terrassa a l'Estadi. L'ex-Europa, però, més bregat en aquestes lluites, sortí triomfant per un marge bastant notable de punts amb tot i que l'equip terrassenc també aconseguí marcar en aquest partit els tres primers punts d'aquest Torneig.

No volem estendre'ns més amb aquest encontre, ja que uns lamentables incidents ocorreguts en el transcurs de la partida, ens obligarien a ésser, segurament, excessivament sever amb els que els provocaren i que tan poc diuen en favor de la seva esportivitat ni civilitat.

Fàcil fou per als samboians la jornada del diumenge. No és encara el Cornellà equip prou bregat per a poder presentar-llos lluita, per la qual cosa la feina del quinze campió quedà reduïda a una exhibició de la seva potencialitat i a un entrenament més, en vista de l'encontre decisiu del dia 6 de desembre amb el Barcelona.

El Cornellà, però, haurà pogut treure bones ensenyances d'aquest partit, i com a bons deixebles de l'equip santboià, és d'esperar que sabrà aprofitar-se'n en els seus vinent encontres amb equips de la seva categoria.

De semblant manera podríem parlar en referir-nos a l'encontre entre F. C. Barcelona i U. S. de Sans, que tingué lloc al Sol de Baix.

Els sancens, amb tot i els seus notables progressos d'aquesta temporada no són, encara, equips prou qualificats per acarar-se amb els blau-grana amb probabilitats d'èxit. Molt voluntariosos, sense descoratjar-se pel resultat advers, procurant sempre contrarestar de la millor manera possible l'atac contrari, no pogueren, però, impedir al Barcelona el marcar una sèrie d'assajos que amb tot hi ésser nombrosos, no pot dir-se, però, que fossin obtinguts pel únic afany de fer pujar el marcador ja que, ben al contrari, quasi tots ells foren producte de jugades de combinació, en les quals prenia part quasi tot l'equip.

No creguin, però, els blau-grana que això vulgui dir que la seva forma sigui perfecta ni molt menys. Tenen un bon equip, certament, però, encara amb els mateixos defectes i falles que tenien la passada temporada.

Barcelona-Santboi segueix essent, doncs, una veritable incògnita.

MART

El VI Campionat de Barcelona

Qui fou el vencedor? Campamà o V. Ferrer?

UN CAMPIONAT INTERESSANT

Amb un dia esplèndid de sol i de bona temperatura, es va celebrar ahir el VI Campionat de Barcelona, sota l'organització del Club Ciclista Sant Martí. Aquesta prova, que ja es preveia que seria una de les més disputades de la temporada, no ha defraudat, certament. Fins i tot, ha tingut un final inesperat ple seu resultat dubtós. Perquè, hom no sabé en els moments inicials de l'arribada, a qui s'havia d'atorgar el primer lloc. Dels dos lluitants, V. Ferrer i Campamà, qui era el vencedor? Hous acf alguns detalls imprescindibles per als nostres lectors:

LA LLUITA PER LA VICTORIA

Efectivament, en arribar al final de carrera es destacaren, de l'escamot davanter que en nombre de vint corredors es presentava a la meta, Campamà i Vicents Cebrian Ferrer, els quals es llançaren a un formidable sprint. De bell antuvi, Campamà aconseguí un avantatge d'un llarg de màquina sobre Ferrer, però aquest ràpidament i amb un enèrgic esforç ataca, iguala Campamà i a l'atac i guanya el terreny perdut d'una manera tan sobtada i instantània que la majoria dels nombrosos concurrents situats davant la cinta que assenyalava el final de carrera, quedaren amb la impressió que Campamà havia passat primer. Però... hi ha un altre però: d'altres asseguren que quan Campamà revingué, Cebrian ja havia trepitjat la cinta.

Tots convenien que era qüestió de mil·límetres.

DIU

VICENTS CEBRIAN FERRER

Que ell va ésser el primer en passar la meta, puix que no fou passat per Campamà sinó quan ja havien depassat la cinta. Afirmava, d'una manera categòrica, que ell era el guanyador, i que de no ésser classificat així significaria que li havien robat.

JOSEP CAMPAMÀ OPINA

Que ell no està segur d'haver estat el primer, com tampoc pot afirmar el contrari. Diu que en veure's Cebrian al damunt sprintà més fortament encara i el passà altra vegada en el precís moment de trepitjar la cinta d'arribada.

Ell no afirma, ni nega. Vol-dria, tan sols, diu, que alguna fotografia presa en aquell instant, pogués posar en clar aquest dubte.

OPINEM NOSALTRES

Que, realment, una fotografia clara, fóra el millor jutge: el més inatacable de parcialitat i el més veridic.

Aquest cas d'ahir ens demostra com fóra necessari (àdhuc obligatori) que en totes les arribades en grup, els organitzadors lingüessin l'obligació de treure una o més fotografies del moment en què els corredors trepitgen la meta.

En aquest cas concret del Campionat de Barcelona que ressenyem, hi ha un factor de gran importància que cal ésser tingut en compte. L'arribada estava assenyalada per una magnífica pansarria, amb unes lletres ben grosses que deien "Arribada del VI Campionat de Barcelona, etc.". Però la cinta que marcava la fita final de la carrera, era situada uns quinze o vint metres abans d'arribar a la pansarria. Per tant, era fàcilíssim que els corredors calguessin en l'error de creure que la carrera no acabava sinó fins passada la citada pansarria.

Daquest fet, creiem que bé se'n poden treure certes conseqüències. Una d'elles, i ben lamentable, per cert, fou l'accident sofert per Pere Albinyana, qui anà a topar contra un automòbil parat "precisament" a un costat de la pansarria. De resultes d'això, Albinyana en sortí fortament confusional.

Són coses, aquestes, que lamentem sincerament que succeeixin, sobretot quan està en la nostra mà evitar-les... i àdhuc hi estem obligats a fer-ho.

PARLEM DE LA CARRERA

A les 8'28 es donà la sortida davant la fàbrica Klein (Sant Andreu) a un lot de participants que passava de la setanena. El temps no podia ésser més abonant, el sol escalfava i reconfortava, però, amb tot, els corredors feren bon nombre de quilòmetres a marxa lenta. Així seguí fins passat Arenys de Mar. A la sortida de Canel, Pallars fou envestit per un auto particular que li mal-

meté per complet la màquina. Afortunadament, ell en sortí indemne.

Per fi, l'escamot començà a estirar-se a conseqüència de la proximitat de la meta, situada a l'Hostal del Coix. Se l'adjudicà V. Ferrer en lluita amb Campamà, seguits de J. Ferrer i Salarich. A poca distància anava un grup d'una dotzena de corredors que no tardaren gaire a ajuntar-se als primers. La carrera tornà a ésser monòtona perquè no hi ha ningú que intenti fermament donar el cap, puix que tots tenen por de les conseqüències d'un atzagaiada.

Mentrestant, el paisatge se'ns ofereix magnífic i hom admira la bella silueta d'Hostalrich, tan típic, amb les seves torres amural·lades d'un color que solament la patina dels anys sap donar. Allà, al lluny, com posant un inimitable coronament a aquest decorat de la Natura, hom contempla els Pirineus nevats... Més calmosament, encara, que tota la caravana ciclista, va lent via una carretera tirada per bous, talment una figura pessebrística...

Una altra escapada de Campamà ens torna a la realitat. L'estrada ha fet els seus efectes.

El Campionat Ciclista de Barcelona i la Copa per Equips de marques han estat guanyats, en 1931 com en 1930, per la marca

SESTAL

la preferida dels ciclistes.
Exposició: Comerç, 2 (Belles Arts)
Vendes: Comerç, 29 (Born)
Teléfono 18337

S. ESTEVE ALBET
Tot pel Ciclisme

tes i comencen a formar-se diversos grups. En un d'ells, trobem J. Borràs, amb Casamada, Jaldí, etc. Més enllà, a Torner i Campoy, i a una certa distància, l'escamot davanter integrat pels germans Cebrian, Albinyana, Campamà, J. Plans, Rovira, Salarich, G. Borràs, Sant, Membrado i Vendrell. Aquest grup, però, aviat queda reduït, aprofitant les incidències de travessar un gual, pels voltants de Sant Celoni. Ara el grup davanter queda format per Campamà, Vendrell, Sant, Albinyana i els germans Ferrer.

Abans de Granollers, Campamà baixa per canviar la multiplicació, i això és aprofitat pels altres per escapar-se. Esperem Campamà i podem observar que ara marxa amb evident dificultat, precisament degut a l'excessiu desenvolupament amb què corre. Hi ha moments en què sembla defallir, però tingué la sort de trobar a aspar Borràs, i així, ajudant-se mútuament, s'anaren refent, fins que prop de Mollet, Campamà s'ajuntà al primer escamot.

Val a dir, que aquest no féu res, o molt poca cosa per a defensar-se, àdhuc creiem que si no hagués minvat una mica massa la velocitat, Campamà no els hauria pas atrapat. I així, s'arribà a la meta, on entraren per l'ordre que esmentem, llevat del primer lloc, sobre el qual ja n'hem dit alguna cosa.

LA CLASSIFICACIO

Josep Campamà i Vicents Cebrian Ferrer, 5 hores 28 minuts.

- 3.—Albinyana (P.), amb el mateix temps.
- 4.—Salarich, idem idem.
- 5.—Pere Sant, 5 h. 28 m. 5 s.
- 6.—Campoy, 5 h. 28 m. 5 s.
- 7.—J. Ferrer, mateix temps.
- 8.—G. Borràs, 5 h. 28 m. 12 s.
- 9.—Membrado, 5 h. 36 m. 30 segons.
- 10.—J. Plans, 5 h. 36 m. 45 s.
- 11.—Rovira, amb el mateix temps.
- 12.—Izquierdo, 5 h. 36 m. 47 segons.
- 13.—Torner, 5 h. 37 m. 30 s.
- 14.—Jaldí, seguit de molts altres corredors que s'anaren classificant.

EL RECORREGUT

D'uns 167 quilòmetres, era el següent:

Sant Martí, Sant Adrià de Besòs, Badalona, Mataró, Caldes, Arenys de Mar, Canel de Mar, Sant Pol, Calella, Pineda, Hostal del Coix, seguint la carretera envers l'encreuament d'Hostalrich; Hostalrich, Breda, Batllorja, Sant Celoni, Vilalba, Llinàs, Cardedeu, Granollers, Vilanova de la Roça, Montornès, Sant Faust de Capcentelles, Mollet, Masrampinyo, Sant Andreu, carrer de Concepció Are-

nal i Fresser, Sant Martí, arribada a la meta, situada davant el camp de joc del F. C. Marti-nenc.

DE L'ORANITZACIO

Poques paraules volem dir-ne. En primer lloc, fem constar que el servei de controls fou molt ben atès i reeixí completament. Ja hem dit quelcom, més amunt, sobre la forma de col·locar la meta. Amb tot, no volem deixar de dir als dirigents de l'entusiasta Club Ciclista Sant Martí, que el lloc escollit per a final de carrera no té en absolut cap mena de condicions, sinó molt al contrari, grans inconvenients: estretor, carrers que són veritables bassals de fang, manca de visualitat que no facilita l'emo-ció de l'sprint final, etc.

Insistim sobre aquest particular, perquè ja l'any passat escolliren el mateix lloc, i sembla que n'estan enamorats.

Altament, no mereix sinó elogis l'actitud de l'entitat organitzadora en fer-se càrrec d'aquest ja clàssic Campionat de Barcelona, i al mateix temps se n'ha fet creditora la casa Sastal, pel seu ben entès paper dintre el nostre ciclisme.

EL PALMARE DE LA PROVA

Any 1925.—Vencedor, Jaume Janer, organitzat per "Las Noticias".

Any 1927.—Vencedor, Vicents Cebrian Ferrer. L'organitzat el Club Ciclista Sant Martí.

Any 1928.—Vencedor, Eduard Vendrell, sota l'organització de la P. C. Sagrerena.

Any 1929.—Vencedor, Marian Canyardo, organitzat pel Club Ciclista Sant Martí.

Any 1930.—Vencedor, Elisí Ambalat. Organitzat pel Club Ciclista Sant Martí.

PERE ABELLA MASDEU

BASKET-BALL

Els àrbitres en els partits amistosos

En la darrera assemblea extraordinària, el Col·legi d'Àrbitres presentà a l'aprovació una nova tarifa per als arbitratges de partits amistosos. Com ja fèrem saber, fou desestimada per l'assemblea.

Ara que s'acosta l'ordinària d'abans de Campionat, sens dubte es tornarà a presentar aquesta tarifa, i amb aquest objecte intervinem ar-ran dels clubs a què la tinguin en compte.

Ens sembla que els àrbitres pot-ser en fan un gra massa. El nostre esport ha estat fins ara d'un amateurisme pur, jugadors, delegats, directius i federatius (aquests darrers d'una abnegació i responsabilitat de treball tant o més superior a la dels àrbitres), i els seus càrrecs són completament gratuïts. Doncs bé: ens sembla d'un arbitratge manifestat que després de l'assignació que reben pels arbitratges de Campionat pretinguin ara una altra nova assignació per la de partits amistosos.

El sufragi que emeten jugadors, delegats, federatius, etc. per l'ideal d'un esport resta d'una falsedat denigrant per part dels àrbitres.

Els àrbitres aplegats avui a Madrid estan constituïts íntegrament amb caràcter amateur.

Considerem just que, com fins ara, se'ls abonin en partits amistosos les despeses de desplaçament. Altament, tractant-se de partits de Campionat no creiem aplicable aquesta retribució, tota vegada que si existien àrbitres fora de Barcelona i els clubs d'aquí convenen a designar-los, han de prescindir de si han d'efectuar desplaçaments, o en cas contrari que els clubs forans convinguin a sol·licitar àrbitres d'aquí, és del tot indiferent als clubs la residència dels col·legiats.

Les despeses són indiscutiblement de la incumbència del Col·legi. Diumenge vinent els delegats ens jutjaran; si ells hi consenten, nosaltres tan contents com abans. Hem exposat un tema que mereix que se'l tingui en compte quan sigui hora.

FRANCESC MATABOSCH

El que cal conèixer sobre la AVARIOSIS

Sota aquest títol el doctor P. Petit-jean, de la Facultat de Medicina de París, ha publicat un opuscle en el qual fa un estudi complet de la sífilis, de les seves conseqüències i del seu tractament modern, pràctic i econòmic, per mitjà del producte quimioteràpic francès "Sigmargyl". Aquesta obra, que haurien de llegir tots aquells als quals aquest assumpte interessa, s'envia gratuïtament en sobre tancat sense cap menció exterior pel dipositor del "Sigmargyl" a Barcelona; R. Galup, Farmacèutic, Claris, 13.

Comentari als darrers triomfs de Pete Nebo, Micó i Vitrià. -- El moviment pugilístic internacional de la setmana. -- Mentre esperem els tres combats de l'aragonès Ignasi Ara, "Barcelona-Ring" presenta el francès Chambourg, del qual hom conta meravelles

La vetllada de dimecres passat a l'Olympia no va pas ésser de les millores que hem vist. El combat Pete Nebo-Tejero, esperat amb una expectació grandiosa, va defraudar completament. Tejero no va fer gairebé altra cosa que rebre, i així el vam poder veure combatent sense guàrdia i havent d'aguantar una infinitat de cops que Pete Nebo amb una previsió extraordinària, li plaçava contínuament. El combat arribà al límit fixat i fou declarat vencedor Pete Nebo, per punts. La decisió no es pot discutir, ja que, com hem dit, Tejero no va fer res. Ara bé: és Pete Nebo la gran figura que s'ha vingut dient? Per nosaltres, no. Nebo conceix com pocs tots els secrets del ring, pe-

altre púgil que no hagués posseït les magnífiques dots d'assimilació de Lenglez s'hauria vist amb moltes i moltes dificultats per aguantar el xàfec de cops que li queien damunt.

Els qui protestaren la decisió es van deixar impressionar massa per la darrera represa, que si bé fou la més emocionant, no va tenir pugilísticament parlant cap mica de valor. Va ésser al moment que Micó ens agradà menys, en acceptar aquella mena de baralla desagradable, que tan poc diu a favor d'un púgil que està catalogat com a "artista del ring". D'aquesta darrera represa i de l'anterior van sobresortir-ne uns cops llargs d'esquerma, molt aparatosos, que va llançar Lenglez.

Molts espectadors es van entusiasmar amb aquests cops, sense tenir en compte que el soroll que feien era degut a què Lenglez els donava amb el guant obert, i que per tant eren antireglamentaris.

El director del combat va advertir-ho al púgil belga, però com que ho va fer sense deturar la lluita, molts espectadors de les altures ni se'n van donar compte.

Repetim que Lenglez ens va semblar un excellent púgil. Una revenja d'aquest combat amb Micó seria vista amb gust per tothom.

La topada Vitrià-Compte no va tenir història. Vitrià fou tocat baix a la tercera represa, i no va poder continuar. Fins aquell moment feia un bon combat. Indiscutiblement, el que un dia mereixés el qualificatiu de "meravella del ring" es troba en excellent forma.

Total recuperació? Estimats de Sant Martí? Per a molts, això darrer, no més. Potser sí, però cal convenir que en tot cas és un estimat com no se'n disfruten gaires.

Ens hem estès molt comentant la vetllada de l'Olympia, i no podem comentar el moviment internacional de la setmana amb la importància que caldria.

Arilla triomfà de Genaro per desqualificació, en set represses. Es un triomf no gaire brillant per al campió d'Espanya dels mosques, però nosaltres, que hem vist les lesions que a cops de cap causà Genaro a Arilla, reconeixem que ja va fer prou el madrileny d'aguantar sis rounds.

Remarqueu que el cubà Kid Chocolate ha estat batut per punts per Tony Canzoneri. Els telegrams convenen en què tant l'un com l'altre van fer el millor combat de la seva vida, però tot i això, l'aureola d'imbattible queira el millor galaró del negre de Cuba abans de la seva desfeta a mans de Jack Kid Berg, haurà rebut un altre cop fatal.

Senyalem, també, que Jack Dempsey ha tingut qui-sap-la-feina per batre per punts un negre desconegut. La recuperació del més formidable púgil que ha trepitjat un ring, no passa d'ésser, doncs, una fantasia dels cronistes americans, que s'han emprès ja difícil missió de fer ambient per si s'arriba a fer el combat Schmeling-Dempsey per al títol.

Mentre es porten a terme els preparatius per a la presentació de l'aragonès Ignasi Ara a Barcelona — el qual ha signat tres combats amb l'empresa Barcelona-Ring per a sortir davant Kid Tunero, Martínez d'Alfara i Marcel Thié —, veurem demà passat al Nuevo Mundo una vetllada que damunt el paper es presenta interessant.

Els vuit rounds Olangua - Morales i Dauffi - Dellau prometen emoció a dojo.

La reaparició de Just Vidal davant Cuesta, serà vista amb gust dels aficionats locals que tenen d'ambdós púgils un concepte excel·lent.

I com a combat "clou", s'anuncia la presentació del francès Chambourg, del qual el matxmaquer Taxonera en conta meravelles, davant Xavier Torres, que no necessita presentació. Després del que hem llegit a propòsit de Chambourg, no dubtem que pot sortir amb l'esperança de guanyar. Amb tot, ens resistim a creure que s'apunti un èxit fàcil. Tots sabem que Torres és allò que en argot pugilístic se'n diu un "os".

QUENSBERRY

ABRIC S
com els de mida

Abric reclat a	45 Ptes.
Abric elviot novetat a	90 "
Abric cheviot extra a	125 "
Abric Austràlia sup. a	150 "
Abric sport folro camussa a	175 "

La millor col·lecció
Els millors preus
Confeció insuperable
Folros superiors

F. VEHUS VIDAL
7 - PLAGA UNIVERSITAT - 7

Gèneres de Punt

D. H.

50 - Salmeron - 50

Casa fundada en 1886

La casa que sense cap mena de dubte

ven més econòmicament tots els articles de punt. Examineu els seus aparadors i us en convencereu

Immens assortiment en Sueters, Jaquetes, Brusetes, Caçadores i Articles

blancs per a Esport, de senyora,

senyor i nen

Abans de fer les vostres compres us

interessa de conèixer els articles

d'aquesta casa

ELOGI D'UN POLICIA

Els fets espectaculars i dramàtics esdevinguts dimecres al carrer d'Urgell han tingut un balanç ben trist: tres morts, i ferits a dojo, amb la pena i alarma consegüents. D'entre els morts, una noia de vint anys estranya a la brega. Els altres dos són, respectivament, un dels qui motivaren els fets tràgics i l'inspector del cos de vigilància Rafael Rubio.

Talment com és de condemnar la policia que s'excideix en la pròpia funció, que persegueix idees i no delictes, és d'admirar l'heroisme serà de la policia que actua de tal, que garanteix la vida i la llibertat del comú dels ciutadans. Amb la República, aquell cos arribarà a convertir-se en allò que és als pobles normals: una garantia de la convivència humana, una barrera ferma contra els transgressors de la llei legítima. No endebades la Democràcia permet de modificar la llei; per això, mentre aquesta subsisteix dintre la primera, ens imposa l'alt deure d'obeir-la. També la Democràcia líquida, per sempre més, la confusió immoral i perillosa entre el canvi de llei i la liquidació personal dels partidaris de la llei vella o de llurs drets en litigi.

Mai no hem estat remisos a censurar allò que reputàvem errors i excessos de zel de la policia. Sempre hem pensat però, que la causa inicial de les seves falles era l'ús indegut que va fer de la institució, desnaturalitzant-ne l'essència mateixa, el terrorisme del règim caigut. I hem tractat d'evitar que el fet d'haver estat en contacte freqüent amb ella — de primer com a víctimes i més tard, a partir del 14 d'abril, com a simples ciutadans interessats en la bona marxa de la cosa pública — no influís amb apassionats prejudicis les nostres apreciacions.

Avui, impulsats pel mateix esperit de justícia estricta, ens pertoca el deure dolorós i alhora grat de fer un elogi de l'inspector mort — símbol i concreció de la policia autèntica i protectora, model de funcionaris d'un Cos destinat a una plena redempció dintre la República. Deure dolorós, perquè la lloança haurà d'ésser fúnebre; però deure sagrat, per tal com la mereix plenament, en tots els aspectes, la víctima heroica.

Rafel Rubio era català, de terres tarragonines. Havia estudiat a l'Institut de Tarragona, on es féu bones i perdurables amistats entre molts compatriotes notoris. Tenia un caràcter afable i bondados, i ningú no recorda una injustícia seva. La savutut i educació del seu tracte era només comparable al valor serà que demostrà sempre. S'havia atret l'afecte dels seus amics i de tots els ciutadans que el coneixien i l'odi dels malfactors. Això darrer ens apar el millor elogi.

Tenia el títol de pilot de la Marina mercant, i havia exercit de tal fent viatges nombrosos i sovint llargs. Llavors va anar a Amèrica més d'un cop. Després ingressà al Cos d'escriptors, i per fi va passar al Cos tècnic de policia provinent d'aquell primer cos.

Casat, sense fills, de 45 anys fets, en les hores de lleure vivia apaciblement. Alguns amics de joventut — al nostre company Antoni Vilà "Orlitas"; el doctor Josep Peyri, entre ells — li eren contumelians habituals. Tenia una afició antiga i arrelada a col·leccionar segells de correus. Aquesta ocupació sedentària era l'única dèria coneguda de Rafel Rubio. Sempre anava al darrer de nous exemplars, feia recerques i canvis de tota mena, passava hores darrera dels timbres. No dubtava d'arrelar un sobre llançat si hi veia un exemplar interessant. Així havia arribat a recollir una important col·lecció filatèlica que era el seu orgull.

En el moment de caure assassinat en el compliment del seu deure — mai com ara la frase estereotipada no pot semblar-nos exacta — quia 21 anys de servei actiu a la policia. Havia estat ascendint a Inspector del febrer passat, i el va designar a Monforte. Al mes de maig, després de la República, va demanar el trasllat a Barcelona, i l'hi van destinar de nou. Quatre companys que prestaven servei amb ell demanaven també el trasllat a Barcelona, malgrat el poc temps de convivència amb Rubio, enduts pel gran afecte que els inspirava. Aquesta circumstància és tant més remarcable si considerem que aquells quatre "gents" no havien estat mai a la nostra ciutat, i que en general hi ha entre el Cos de policia una certa prevenció per venir actiu, on el servei resulta molt més dur i adhuc perillós.

En tot aquest llarg temps d'actuació digníssima, Rubio prestà servei en diferents especialitats del Cos. A la Brigada de ferrocarrils, al servei vo-

Rafael Rubio: el Deure

lant, com a cap de ronda de serveis especials, etc. On treballà més temps fou a la Brigada criminal. Havia intervingut brillantment en la persecució de delictes d'importància. En 1924, descobrí una fàbrica de moneda falsa instal·lada a Sant Gervasi, l'última descoberta fins ara que fes gènere a troplell, amb duros que tenien més plata que els legítims. En aquell temps es va parlar molt de l'afer, i Rubio guardava, com a record, una planxa d'argent a mig treballar, de la qual havien de sortir cinc monedes falses. També va prendre part molt activa en el descobriment de l'última falsificació de bitllets de Banc (bitllets de 100 pessetes de la sèrie C) i timbres fiscals. Al cap d'un mes d'investigació personal — sense delatadors ni cap recurs d'aquest ordre — aconseguia detenir a Madrid el cap de la banda, comandant Antón.

També havia pres part en el descobriment i captura d'altres falsificadors. Igualment en un afer de contraban de cocaïna, fet per un capità mercant que disposava de dos velers. Rubio es fingí comprador de tòxics en gran escala, i així aconseguí els seus propòsits d'investigació. Això era pel mateix temps del descobriment de la fàbrica de moneda falsa a Sant Gervasi. En fi, havia col·laborat en tantes accions policials, que seria difícil i prolix voler-les enumerar.

Sempre havia mostrat el seu valor, potser i tot una mica temerari, com indica amb severa eloqüència la gesta de la seva mort. Tal vegada la seva complexió totalment atlètica li encomanava un excés de seguretat i de confiança en ell mateix. Quan van ferir l'agent Aguado al Clot definí un home que anava pistola en mà.

Hi ha una anècdota de Rubio que palesa la seva serenitat — aquella serenitat que l'imposava al respecte dels seus companys —. Una vegada, des d'un portal proper vigilaven una casa del carrer de Sant Ramon, on creien que hi havia tres lladres. Va entrar un individu sospitós, i va tornar a sortir de seguida. Van suposar que aquell era un dels cercats, i que no havia trobat els altres al pis. Al cap de poca estona entrà un altre individu. Rubio i els agents van romandre a l'expectativa. Per fi entrà un vell, conegut ja com a professional del robatori. Finalment, un altre home jove, conegut igualment com a malfactor. Llavors varen irrompre al pis vigilant i els van atrapar "infraganti": el vell repartia diners (un bitllet de 25 pessetes i algunes monedes de plata a cada un) entre els seus còmplices. Rubio va entrar primer i va dir-los, per teta intima:

— Jo també vull la meua part. El bon policia que molts vam conèixer era així.

Darrerament, deu fer cosa d'un any, el varen destinar a la Brigada Social. De fet, si descomtem el temps passat a Monforte, hi treballà ben pocs mesos. Es sabut que l'anomenada "Brigada Social" s'encarrega també dels afers polítics, i tenia al seu càrrec la representació durant la dictadura de l'exercit. I bé: ni en aquesta feina tan poc agradable, tan exposada a conèixer animadversions per les injustícies que es veien obli-

gats a cometre els polítics destinats a realitzar-la, Rubio no deixà mai un mal record a cap ciutadà. Abans ja havia intervingut en certs moments en afers relacionats amb la policia, i també havia obrat com a home digne que era, establint la imprescindible distinció entre els homes d'idees i els delinqüents. Un dia, per exemple, va haver d'anar amb un company seu a fer un escorcoll a la redacció de "La Publicitat", a l'encalç d'unes fulles clandestines. Va limitar-se a demanar amablement si allí hi havia fulles de les cercades, i en donar-li paraula que no hi eren va redactar l'atestat negatiu sense tocar un sol paper. Altres cops, havia advertit bons companys nostres de possibles persecucions, i sempre que podia prestar un servei honorablement el prestava.

Això darrer, és clar — volem dir el tracte d'excepció favorable als perseguits per idees —, no és reglamentari. La majoria dels agents d'aquella època haurien cbrat ben altrament. No tots, val a dir-ho, perquè sempre hi ha hagut, fins en els moments pitjors, alguns homes d'honor i de consciència entre la policia del rei. Però sí la majoria. Però per damunt de tots els reglements, si aquests són al servei d'una causa injusta, hi ha l'home i la consciència de l'home noble, i aquestes extralimitacions honorables — potser ignorades encara — del policia excel·lent són la seva millor fulla de servei. Un policia que ha de servir la justícia popular de la República hauria d'ésser sempre com ell. Així compliria millor que molts, malgrat tots els formalismes, la veritable missió del seu institut.

Els fets més sobresortints de la seva acció a la Brigada Social foren la intervenció en la troballa de bombes a Les Franqueses i en la detenció de determinats extremistes que la policia suposava compliats en atacs.

(La Brigada Social també té cura de perseguir atracadors, donada la filiació fantàstica de militants obrers que s'atribuïen sovint, amb complacència culpable de certs medis, alguns d'aquests criminals vulgars — millor pitjors, perquè els vulgars no volen justificar el crim fent servir de tapa-bruts unes idees respectables.)

L'enterrament d'aquest heroi civil fou una manifestació d'afecte. L'aparell de forces que hom hi desplegà hauria estat repulsiu anys enrera. Ara, en canvi, en l'alborada de la Democràcia, no sobrava ningú. A un tal caigut, li pertocaven tots els homenajes. La presència material del President de la Generalitat, la de Carles Esplà, eren justificades a bastança, i feien enyorar vagament el seu greu dels pitjors. Llevat d'alguns subjectes que embrutaven la cerimònia, tot era just i poc encara. Tampoc no sorprenia, com no sobtarà tampoc els lectors reflexius l'elogi dels antics insurgents.

Els companys que estudiaren amb ell a Tarragona, en la joventut sana i optimista de Rubio, solien reunir-se cada any en un àpat íntim. Metges gairebé tots, algun dels nostres amics essentals adés hi participava. Rubio era convidat a anar-hi cada any, però no hi

anà mai; la seva feina l'en privava sempre, i cada cop ho ajornava per a l'any envell.

Ja no podrà complir, no hi serà. Ni els seus amics ni nosaltres mateixos no el reveurem, amb el cap bondados i la corpòrea massissa. Però deixa un lloc buit i un dolor difús en l'aire. Ha mort en holocaust a tots nosaltres, ara que començàvem d'estar satisfets. Ha mort en defensa de tots i de cada un dels ciutadans que passen pel carrer...

Era el seu deure, sí. Però ningú no pot estar obligat, a cap preu, a fer-se matar sense un agraïment d'aquells que defensa. El policia mort per defensar-nos mereix honors de company.

GRANIER-BARRERA

VISITEU

PANYERIES TACHER

TEL 16162 - PELAYO, 50

Els homes de govern

La República és un incident històric, i així igualment cal acceptar-ho pel que es refereix a la prompta instauració de l'autonomia a Catalunya. Com que el fet revolucionari que impulsa els canvis de règim i trabuca les institucions tradicionals és sempre una cosa imprevisible, indeterminada, no hi pot haver una reserva coratjosa d'homes extraordinàriament capacitats i seleccionats a priori, per a excel·lir en la nova funció de govern. Els homes d'aquesta mena es creen a força d'un instint i d'una intel·ligència superior a les petites ambicions personals per a no malmetre la facultat d'ocupar un dia el Poder sota l'imperi de les circumstàncies.

No ens podem imputar a nosaltres mateixos la manca d'homes de govern. Catalunya, durant dos segles — i dos segles no representen un lapse de temps curt dintre la història d'un poble — ha tingut èpoques de vexacions i de predomini estrany en el seu governament. Després de la Renaixença la facultat instintiva i inherent de tot poble sormés de governar-se per ell mateix, fou hàbilment escamotejada, i sempre així, seguint una trajectòria tortuosa, fins a l'adveniment de la República, malgrat dels esforços titànics d'un Prat de la Riba, que la Dictadura es va complaure a destruir. Sovint ens hem vist de situar en l'oposició més violenta, i la demagogia ha imperat amb aquella mena de feblesa que conté sempre per excés de verbalisme inconscient. La manca de les nostres llibertats tradicionals no ha fet possible conèixer veritables homes de gabinet, i no obstant, existeixen, encara que sols ara hagi estat descobert en circumstàncies fortuïtes i ocasionals. Quan serà l'hora de formar el govern pròpiament català, veurem si aquests homes resten encara indebuts, o si compliran, impensadament, les més riques possibilitats que el nostre destí, com a poble, es mereix. Tenim prou confiança, però, de no ésser defraudats.

Més de quatre vegades, i per la dèria objectiva que tenen les gents a fer comparacions oportunes, hem sentit dir: — Ah, si tinguéssim un Azafra! — Però cal advertir que en tota la Península el cas Azafra, com a producte de virori nacional, potser és únic, sobretot com a home que el Poder anava a ell i no ell cap al Poder. Per arribar al pacífic d'una personalitat definida i acusada dels relleus que calen per a un home que ha abastat la més alta categoria de governant, cal que no s'oblidí el procés de formació a què el propi Azafra es va sotmetre potser per una mena d'exigència ancestral de la raça. Ell mateix ha explicat que va passar vint-i-cinc anys apartat de l'activitat política per a formar la reserva de la seva esdevindrada actual com a polític, o sigui, en l'estudi pacient i rigorós de l'art de governar.

Les seves reformes — sobretot la dels militars — no és producte d'una pensada genial ni inspirada en un moment de venjança. L'esperit de síntesi que l'anima li feu l'aire purificat o de panacea miraculosa amb què la gent sovint subratlla el que en lloc d'ésser una provatura o un assaig, és un resultat pràctic d'èxit segur perquè és calculat sense l'eforç d'un sofisme líric. El que s'ha anomenat mètode Azafra, és el fruit d'una meditació que ha superat, per concreta, l'abstracció de certs programes de partit, i que tenen el singular estimul de voler canviar l'estructura de les institucions preponderants del país instaurades pels poders absoluts per una més viable solució democràtica. I les reformes que poden venir o que deuen portar-se a terme, no responen sinó a un programa de canvis radicalíssims que no sols modificaran, sinó que substituiran les velles i anacròniques funcions burocràtiques per altres de més simples i més modernes.

La joventut catalana que ha de disposar-se a governar, ha de tenir present aquestes lloables intencions d'un home de govern, d'un home polític que no és emportat per l'ambició momentània del Poder ni ha estat mediatitzat per la política baixa i absorbidora de penya i de casinet.

Si manquen homes, cal que aquests homes es formin segons una llei de voluntat i d'intel·ligència, d'explicació i de renúncia, de paciència i de tenacitat, que són les qualitats que engendren el temperament dels grans polítics. Som a l'hora de trobar els nostres homes de govern. Cal que els escollim bé o els cerquem on siguin. La nostra joventut ha de

D'ençà del 14 d'abril

La presó sense portes

L'assalt popular del 14 d'abril. -- En l'actualitat hi ha 490 cel·les sense portes. -- Els bandits en llibertat forçosa. -- ¡Senyora Directora general de Presons!

Un dels episodis més impressionants de la proclamació de la República a Barcelona, fou l'alliberament de tots els presos de la Model, perpetrat per la multitud joiosa i enfurismada. La data és recent; tothom la recorda. De l'episodi se'n va parlar a tots els diaris; no és cap novetat.

I tanmateix, per què no parlar-ne novament? Per què resistir la curiositat professional de visitar la presó, de parlar una estona amb el seu director i de revirar aquelles hores d'època? Hi havia, a més, un altre motiu que justificava a bastament la nostra gestió: l'actitud de les organitzacions obreres davant la necessitat de reparar les destroces fetes a l'edifici. S'havien reparat ja? S'estaven reparant? Què passava amb la presó cel·lular de Barcelona?

A un periodista, mitjanament actiu no li calen tants d'al·licients per a llançar-se a la feina. Endavant, doncs! I sense reposar la fatiga d'una nit de viatge, del Baixador de Gràcia hem anat al monòton edifici del carrer d'En tença.

Hem anat a veure el senyor Rojas Ruedas, director de la presó, i l'hem entrevistat.

— Els fets que s'esdevingueren aquí el dia de la proclamació de la República, tingueren, efectivament, importància revolucionària?

— Segons el que vostè entengui per importància revolucionària — em contesta el director. — Evidentment, foren fets violents, però sense que aquesta violència de la multitud produís cap desgracia personal.

— Per bé que ja és un fet conegut, podreu dir-me com va anar la cosa?

— No és pas difícil d'explicar amb poques paraules. El dia 14 d'abril hi havia a Barcelona — i aho sabem — una gran confusió. En Macià acabava de proclamar la República catalana, però encara existien les autoritats monàrquiques espanyoles, a les quals jo havia d'obeir. Em va arribar la confidència que un grup força nombros volia assaltar la presó i alliberar els presos.

— Tots els presos?

— No. En aquell moment, solament es parlava dels classificats com a polítics i socials.

— I aleshores?

Vaig telefonar al Governador per tal d'innovar-lo de tot això, i demanar-li instruccions. Al llarg del fil telefònic, em va arribar una sensació clara i evident de la desorientació que s'havia senyorejat del Govern civil, i de tot el que ens van dir no em vaig treure l'aigua clara.

Els grups, però, — seguí el senyor Rojas — ja eren als voltants de la presó i s'anaven fent nombrosos. Jo tenia una greu responsabilitat. No vament el telèfon em comunicà amb el Govern civil, per fer-me saber que la policia no m'ajudaria. Era el moment en què el governador lliurava el comandament de la "provincia" al president de l'Audiència. Vist això, vaig comprendre que era inevitable el canvi de règim, i vaig exposar el meu criteri que, si havíem de deixar en llibertat els presos polítics i socials dos dies després, era millor que ho féssim de seguida i ens estalviàrem següentment esdeveniments desagradables.

— I les autoritats no van voler, oi? — Exactament. El capità general em va ordenar que no deixés en llibertat cap pres, i em va dir que anava a declarar la llei marcial i que m'enviaria un piquet de tropa immediatament. A mateix temps, però, el senyor Macià m'ordenava tot al contrari, dient:

— És cert que alguns d'ells es van

me que ja m'havia trames una ordre escrita per conducte del capità Garcia Miranda. Però el capità no arribava, les tropes no arribaven tampoc, i l'edifici es trobava materialment voltat per una multitud enfurismada i agressiva.

No us podeu fer una idea — continua el director — de com cridaven. Era materialment impossible d'entendre's i em va caldre posar en joc tota la meua energia per a contenir-los. Tots els funcionaris de la casa, adhuc jo, portem sempre una bona pistola a la butxaca; però no en vam fer ús. Quan es féu una mica de silenci, vaig sortir al pati i vaig pregar que no fessin cap violència, que ja el senyor Macià m'havia enviat una ordre per escrit, i que tan bon punt la tingués al meu poder, serien alliberats els presos... Tot fou inútil. No havia medi de contenir l'aliu. La gent, excitada per l'home de la destrucció, exigia l'alliberament immediat de tothom.

M'hi vaig oposar enèrgicament. Tothom al carrer, no. Jo accedia, adhuc sense rebre cap ordre, a fer que sortissin els set presos socials i un de polític que hi havia; però em vaig negar rotundament a obrir totes les portes. Alguns van comprendre els motius que jo tenia per a procedir així i s'hi conformaren; la majoria, però, es va mostrar intransigent.

La narració d'aquella hora anguniós és impressionant; però, tanmateix, comprenc que la meua atenció es desvia sovint i es dissol en un neguit difícil d'explicar. Quina cosa manca aquí, que hi ha d'estrany en aquest despatx gran, sever i fred?

El senyor Rojas segueix:

— En el meu desig d'evitar una atzagaiada, veient que no havia estat acceptada la meua proposta d'esperar a què arribés l'ordre d'En Macià, vaig arribar al límit de les concessions que podia fer, i vaig prometre que jo mateix alliberaria immediatament els presos polítics i socials que hi havia a la casa. Ja semblava que aquesta decisió meua seria acceptada, quan els grups van entrar amb violència i es llançaren darrera meu cridant:

— No li féu cas! Ens vol enganyar! Que surtin tots!

A partir d'aquest moment, foren completament inútils els meus esforços i els del personal de la presó. L'allau humana va envair-ho tot, trencant les portes, destruint els tallers, l'economat i tot el que va trobar al seu pas. Com que nosaltres tenim les claus convenientment classificades i ells no coneixien l'organització del fitxer, van enfonsar les portes de les cel·les, i els presos — per delictes polítics i per tota mena de delictes vulgars — anaren sortint tranquil·lament al carrer...

— És cert que alguns d'ells es van

presenciar voluntàriament l'assalt?

— El que hi hagué és que uns quants es quedaren voluntàriament, dins la presó i ens van dir que si jo no els autoritzava per a sortir, s'hi quedarien.

Arribem al moment més interessant de la nostra conversa. Demano:

— En quin estat es troba actualment l'edifici?

— L'endemà dels esdeveniments esmentats — m'informa el director — el nou governador, que era el senyor Companys, em va ordenar que procedís immediatament a fer la reparació de les destroces causades pels invasors. Li vaig fer veure que no disposava de cabals suficients, però ell va dir-me que organitzés de seguida una brigada obrera i que les despeses serien puntualment pagades.

— Ho varen fer?

— "I, però tan bon punt havíem començat els treballs vingué una ordre del Sindicat prohibint als obrers que hi continuessin treballant. Des d'aleshores no ha estat possible fer res, car els obrers de Mallorca — on les portes han d'ésser ferrades — es neguen igualment a treballar. Es n cas curiós d'incomprensió per part del proletariat, car tots els règims polítics — adhuc el de Rússia — tenen absoluta necessitat de disposar d'un aparell repressiu que els permeti de defensar-se contra els enemics de la societat.

— I en l'actualitat...

— Hi ha exactament 490 cel·les que no tenen portes, i com que la població penal és de prop 600 presos, ens ha calgut habilitar els tallers i altres dependències de la casa, i així i tot hem de tenir la gent amuntegada i en col·lectivitat. Es dona el cas que, en aquest moment de crisi de treball, els propis obrers es neguen a realitzar una feina per a la qual ells mateixos tenen les claus disponibles 43.700 pessetes...

— És, efectivament, original.

— I més encara que la presó de Barcelona sigui l'única al món que no té portes — acaba el director.

Quina revelació! La presó sense portes! Ara comprenc quina és la cosa estranya que havia advertit des del començament: el tradicional retrat del Borbó, que sempre havia presidit aquest despatx, ha estat substituït per la noble efígie de Concepció Arenal, la mare dels presos, la preconcitadora de la presó sense portes; l'última que les seves humanitàries doctrines hagin estat tan primitivament interpretades per una massa obrera que no distingeix el delinqüent per uns ideals d'aquells altres capaçs d'assassinar i de robar que un dia per altre alteren el ritme normal, de pau i de treball, de la nostra ciutat!

ARTUR PERUCHÉ

ABRIGS

confeccionats

sempre

Sastreteria
Modelo

11, Rambla de
Canaletes, 11

OXO CALDO VERDADERO EN CUENTOS PRODUCTO LIEBIG

preparar-se per ésser la succedània o l'ajut dels homes que existeixen dintre el pròxim govern autènticament català. Ara ja no som en l'oposició més dura ni ans ha de resultar eficaç el verbalisme frenètic que s'ho emporta tot. Som al moment d'imposar-nos — i la imposició sols és en la intel·ligència — si desitgem que Catalunya reneixi sense necessitat d'esforços inaudits ni d'improvisar els nostres actes.

J. PUIG I PUJOL

informació del cinema

Actors d'avui i soldats d'ahir

Tenim entre mans una sèrie interessantíssima de fotografies d'actors actualment famosos. Aquestes fotografies foren impressionades durant els anys 1915 i 1918 més o menys. Són fotografies d'uns homes joves, alguns d'ells, de posat seriós, d'aspecte cansat. Fotografies que recorden aquelles hores amarguissimes que travessà el món durant els anys de la guerra europea. Cap d'aquests homes, els retrats dels quals tenim davant nostre, pensava, aleshores, que arribaria a obtenir la glòria per un altre camí que el de la milícia. Lluitaven per un ideal, però aquest no era, precisament, el que avui tenen.

La majoria d'artistes d'avui, d'aquells artistes que no són acabats d'arribar, sortits de la nova fornada, tenen encara en la seva ment un record per a aquells dies inacabables, dolorosíssims. Començant pel més popular dels actors de cinema sonor, Maurice Chevalier, següent pel simpàtic John Boles, el cantant de veu dolçíssima i excel·lent actor, trobem l'energic Victor Mc. Laglen, l'atractiu Lewis Stone, l'elegant Menjou, el conqueridor Ivan Lebedeff, l'humorista Georges K. Arthur, el jove i simpàtic John Loder, el tràgic Bela Lugosi, Claudi Allister, John Miljan i l'impecable "gentleman" Clive Brook.

L'actual porter dels estudis R. K. O. era, aleshores, el major George D. Beaumont. Norman Kerry era l'únic del cos americà de tancs, i els seus nois eren els primers a anar al davant en les lluites. Kenneth Harland, el simpàtic i aparentment atabalat actor, era un dels combatents més entusiàstics. Buster Keaton té també un trist record d'aquells dies seus de soldat.

Westly Ruggles, director de la pel·lícula "Cimarron", se'n mostra fotografiat a Chateau-Thierry en un desolat camp de batalla. Paul Lukas, l'actor; Ernest B. S. Hoedsack, productor de "Chang"; Ronald Colman, William Powell, hongarès; Reginald Denny, del cos d'aviació anglesa; Leslie Howard, Franklin Pangborn; Bob Lee, Georges Kilmer i James Hall, tots són protagonistes d'aquell grandios drama. Tots hi prengueren part, i la glòria va anar tan repartida que va quedar irremissiblement oblidada davant de tanta tragèdia.

Actualment aquells nois joves que deixaren les seves primeres il·lusions als camps de batalla, a les tràgiques trinxeres, als camps de concentració, han reaccionat. L'art ha estat l'únic mitjà de fer reflorir poèticament els seus esperits. I la glòria d'ara, aquesta glòria pacífica i serena, els porta el record d'aquella miqueta que obtingueren d'una manera tan dura com cruel. L'aspecte d'aquells homes no és pas el mateix que el que tenen avui. La guerra els donà un aplom, una experiència del dolor humà que els ha servit no poc en aquest camí d'art emprès.

L'ambient en què viuen avui, fet de pau i de delícia, obsequia, a-

tos, admirats, contrasta vivament amb el d'aquells dies en què, tractats de qualsevol manera i tot, havien de sentir-se feliços, ja que comptaven amb unes hores més de vida per viure. Avui en tots aquells rostres s'hi troba una serenitat que no tenen aquests retrats, són esperits en els quals es nota el sofriment moral. Elegants, apassionats, atractius, magnífics en les seves creacions, aquests homes mereixen el triomf que el cinema els ha atorgat; han lluitat per la vida i per un ideal, i han vençut en tots els aspectes. Hollywood ha estat acollidor esplendent per a ells, i íntimament han d'agrair a l'acollidora població l'ésser feliços, naturalment, amb una felicitat relativa, com tot el de la vida, després d'aquelles hores en què compartien les tenebres del món.

P. VENTURA I VIRGILI

Cinema Urquinaona

Avui, dilluns, ESTRENA de

Enfermeras de Guerra

Una pel·lícula que us proporcionarà la màxima emoció

parlem-ne

... que Paul Czizulz està treballant de ferm en la realització cinematogràfica parlant de la novel·la de Claudi Anet "Ariane jeun-fille russe". Gaby Morlay, la famosa "vedette" francesa és la protagonista.

... que Hans Schwartz prepara la realització de dues pel·lícules "La petite femme de Montparnasse" i "Pile o Face", de Luis Verneuil. La protagonista d'aquesta darrera serà Elvira Popesco.

... que el director d'escena americana més jove de tots és Mervyn Le Roy, que tan sols té divuit anys i ja compta amb un munt de triomfs directius en la seva carrera. Mervyn és el director directe de la gentil Colleen Moore.

La interpretació predilecta de Sarah Bernhardt és ara l'èxit de

MARIA LADRON DE GUEVARA

Producció en espanyol

METRO GOLDWYN MAYER

Saló Catalunya

que són molts els directors d'avui que eren antiquaris ahir...

... que en commemoració del cinquè aniversari de la mort de Rodolf Valentino, va veure's concorregudíssima per totes les dames i damiselles històriques americanes la seva tomba. Tingué magnífics pomells de flors, hi hagué desmai i plors a dojo. No va faltar-hi res, ni Pola Negri fent de companya de la primera muller del seu estimat promès. Cada una portava una corona magnífica amb una dedicatòria que trençava el cor.

... que quan van fer a René Clair les primeres proposicions per anar a Amèrica, ell va negar-s'hi, perquè, segons va dir, no volia cap lligament en cap sentit (des del punt

Rey, però a aquest tan sols com a artista. Va ésser també a l'estrena de la seva pel·lícula. Modestament, però Roseta va comprometre's, i ell va poder constatar que el públic estima veure en carn i ossos els seus actors de les ombres parlants. ... que estem esgarriats, amb allò que se'n diu la pell de gallina, d'algú que hem assistit al teatre Goya a veure "De muy buena familia", del senyor Jacint Benavente. El nostre esgarriament prové de pensar el que succediria si aquesta obra teatral fos una pel·lícula; caldria veure com es prendria el públic aquella lentitud d'acció i diàleg, aquell esmortiment. Comprenem que el senyor Benavente actualment no té qualitat per al cinema... i molt poques per al teatre.

... que a Barcelona s'ha format una nova casa d'explotació de pel·lícules, que girarà amb el nom d'"Exclusives Star Films". Els gerents de la casa, senyors Gamoa i Malla, porten un munt de projectes, que ens han semblat molt lloables. La nova signatura té el seu estatge al carrer de Balmes. Desitgem que l'èxit els acompanyi en tots els seus negocis.

... que als jardins zoològics de Taronja (Austràlia) ha tingut lloc

crítica breu de pel·lícules

Femina presenta "Vaya un par de pijamas"

Editora: Fox Film.

Protagonistes: Janet Gaynor, Victor M. Laglen, Collier-junior.

Argument: És molt poqueta cosa, però molt distret.

Interpretació: Bona. Janet deliciosa.

Modalitat: Parla en anglès.

Comentari: En el títol es parla de dos païmes, però tan sols veiem que Janet en portava un.

Moltes situacions còmiques, molt entretinguda, una delicada cançó de Jeanette, alguns tipus molt ben dibuixats. (El milionari Wimbledon i la cuinera).

Mac Laglen en un tipus nou, però no tan elegant com li agradaria a ell ésser. Un ambient de frivolitat i simplicitat, en el qual destaca Janet com a cuinera, una cuinera amb vestits de "stras". La gent, però, riu i passa l'estoneta.

Coliseum presenta "Gente alegre"

Editora: Paramount.

Protagonistes: Robert Rey, Roseta Moreno, Dèlia Magaña, i molts d'altres.

Argument: Un argument senzill

Kursaal presenta "Abraham Lincoln"

Editora: Artistas Asociats.

Protagonistes: Walter Huston i Una Merkel.

Argument: Basat en alguns episodis de la vida d'Abraham Lincoln.

Interpretació: Molt encertada.

Direcció: David W. Griffith.

Modalitat: Parla en anglès.

Comentari: Un recull d'anècdotes sobre el gran alliberador de la raça negra. Una bona caracterització, delicadament respectada l'època, i dibuixats amb mà mestra els tipus principals. Griffith, però, no aprofita tant com podria "la gran presentació"; al públic li agrada "veure" com Grant guanyava. Les escenes semblen precipitades, no des del punt de vista ació, sinó dels esdeveniments. La simplicitat i fermesa d'aquell home únic estan ben definides per l'actor Huston. La fragilitat i volubilitat de les dues mullers han trobat en les protagonistes unes interpretacions delicades. Griffith, pel que destaca Jeanette com a cuinera, una

Or de Llei FOX de la Pantalla

Molt aviat ESTRENES

UN YANQUI EN LA CORTE DEL REY ARTURO

per WILL ROGERS (amb dobles en espanyol)

CATALINA BARCENA en la obra de GREGORIO MARTINEZ SIERRA

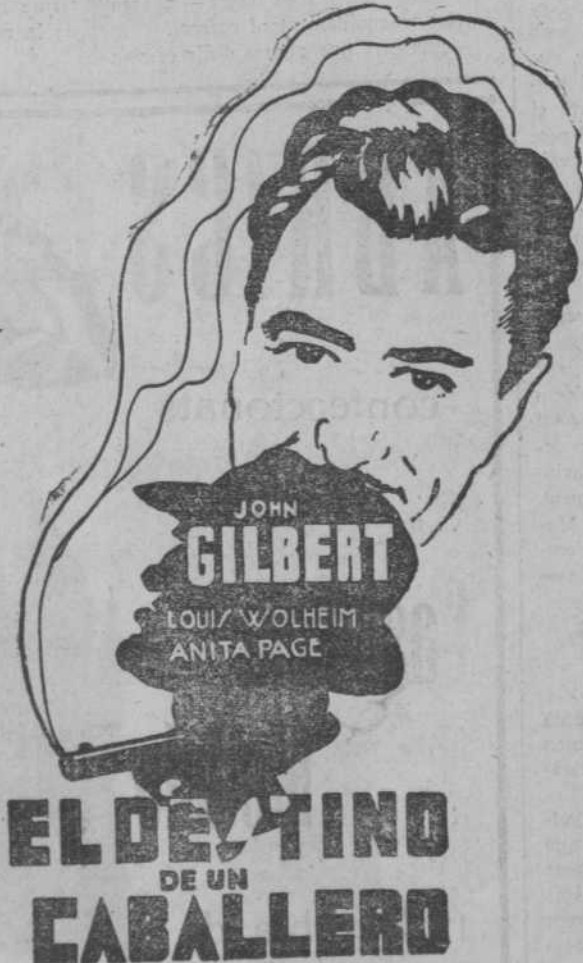
MAMA

PAPA PIERNAS LARGAS

per JANET GAYNOR

FEMINA

Demà, dimarts ESTRENA

El primer film parlat per l'actor pre erible de tothom

Producció METRO GOLDWYN MAYER

OLA LEY DEL HAREM

de vista del seu treball cinematogràfic). Ara ha acceptat, i tots suposen que tindrà amplis poders per a fer el que li sembli, i, naturalment, farà quelcom de bo.

... que Roseta Moreno és una noia que s'ho mereix tot; per això trobarem encertat aquell xampany d'honor que el dia de l'estrena de la seva pel·lícula al Coliseum va oferir-li Paramount. Vam tenir ocasió de contemplar-la de ben prop i de poder donar el nostre sincer assentiment a l'afectuós i eloqüent brindis que li oferí el senyor Vidal Gomis. Admiradors sempre, Roseta...

... que també admirem Robert

¡Pobre Tenorio!

ESTRENA AVUI, DILLUNS, AL

TIVOLI

LA RIALLA

DE TOT L'ANY

L'EXIT MAYER de BUSTER KEATON

Producció "Metro - Goldwyn - Mayer"

que res del detall anecdòtic. Aquesta vegada ha canviat de tàctica. És una producció d'interessant valor educatiu. És la revelació, la formació d'un home il·lustre.

Kursaal presenta Sessió "Studio Cines"

Un bon programa, volem dir que hi havia material per a tots els gustos.

"Shorts", pel·lícules de curt metratge, allò que nosaltres en diem complements de programa, en veiem diversos models. Dues obres d'art de la cinematografia, dirigides, dibuixades i interpretades per George Melies. Això ha estat sens dubte la revelació de la nit. És qüestion de meravellós. Mobilitat, llums, exclusió de títols, expressivisme en els objectes, perspectives, colors, tot el que avui creu la gent que han descobert els americans, fet d'una manera primitiva i amb un esperit humorístic remarcable per Geo Melies. Té les tares que necessàriament han de tenir les pel·lícules realitzades amb totes aquestes qualitats fa trenta-cinc anys.

Interessants, enginyosos i deliciosos amb tots els seus defectes, que a dir veritat i comparativament, són molt pocs comparats amb els d'algunes produccions modernes.

"LA TERRA". Dirigida per Dovchenko, fotografiada per Demoutzki, interpretada per Sheurat i Svachenko, aquesta pel·lícula és de procedència russa.

Té bellesa de fotografies; poseeix uns figures que gairebé són poètiques; els protagonistes: un tractor i els animals, cavalls i bous que d'una manera primitiva cooperaven amb l'home en el treball de llurs collites.

Tots sabem que quan es vol totes les coses absurdes poden tenir una idea. Més si teniu interès a trobar-la, prova en són els quadros cubistes i surrealistes. A part d'aquestes qualitats, trobem que aquesta pel·lícula russa no té allò que poseeixen altres produccions, com el "Creuer Potemkin", "Tempesta damunt l'Àsia" i altres. L'art rus aquesta vegada ha tocat amb la comprensió llatina, i de la topada n'ha sortit una somnolència, la influència de la qual senten la majoria dels espectadors. Ja hem dit que allò més admirable i colpidor són les fotografies. Treball d'art, delicadament realitzat. Ara bé: si l'emocionar el públic ha de consistir a anar presentant primers termes de tots els actors i per diferents vegades, en la mateixa posició, aquesta pel·lícula és d'una va'or emocional admirable. Sincerament és el menys interessant que ens ha presentat la producció russa. Tot i reconeixent que la idea bàsica del film, és d'una intensitat extraordinària, però fan massa poc cas dels valors emocionals, per aquesta vegada.

ARICIA BRUN

9. Tots destaquen amb excés, al meu entendre.

10. Els americans plegar de cultivar aquest gènere. Els... diguem-ne espanyols, plegar del tot. Tots plegats i tot d'un plegat.

GRANIER BARRERA

Botigues ana-cròniques Herbolaris

Després de l'olor característic el primer que us sobta, en posar els peus en aquestes típiques establiment destinats a la venda i glorificació de les herbes remeieres, és la dissonància — única — en aquest lloc, agradable — produïda pel bilingüisme. Hom la percep ja a través dels vidres dels petits aparadors amb vidres entelats que donen al error.

Sense forçar gaire la vista, es pot llegir un menut retol que diu: "Sigarillos de hierbas."

I ben prop d'aquest, un: "Cigars d'ofech", perquè hi arriba tothom.

Entorn, batejant cabelleres vegetals que semblen records preterits de dames enamorades, hi ha:

"Pota de caballo tusilago", i "Pota de colom", i "Cabellera de panotxa", i "Cardo santo", etc., etc.

Tot té un aire pausat i desinflat i una gamma de colors molt estreta que ve de l'orgànica oxidat al marró desentenyit.

Les olors es barregen totalment dins de la botiga, i al cap d'uns minuts de convivència les plantes medicinals nou arribades agafen una olor única, que és l'olor de la gorra de l'herbolari, una olor que ve de lluny, del fons del temps, i que s'imposa totalment i inextinguiblement, cobrint-ho tot. És l'olor que fan les caixes dels rellotges aturats ja cent anys...

L'herbolari no té herbes metzinoses. Ells s'op de cert que per més que forci la imaginació per tal d'establir contactes íntims entre elles, no ha de passar res.

Ni cada una d'elles per separat, ni diverses d'elles fent-se companyia dins una infusió, poden produir cap trastorn orgànic al client.

Però així i tot, ell es posa les ulleres amb la mà tremolosa i esguarda les fulles seques i subtils a contrallum, i quan li demanen, per exemple:

—Voldria un te per a la tos.

—Perfectament —us diu—; és per a un senyor o per a una senyora?

—Per una senyora.

—Es jove o vell?

—Joveneta.

—Tus més de dia o bé de nit?

—Potser de nit.

Finalment, grata amb la seva ungla de coure sobre el palmell i us demana

On va Alemanya?

Les organitzacions polítiques alemanyes. -- Una mica d'història. -- Els feixistes alemanys. -- Qui són i què pensen

A Alemanya hem viscut aquests dies moments de veritable inquietud, l'intent d'assalt dels feixistes alemanys a les ordres de l'ex-paleta Hitler i dels comunistes subvencionats pels soviets, ha produït un gran pànic a Alemanya, on les masses conscients han vist alçar-se de nou el fantasma paorós del soldat alemany, que amb l'uniforme gris i el casc d'acer ja creien enterrat per sempre, sinó a l'Europa sencera, que veia de nou cremar els camps regats amb la sang generosa de les seves joventuts.

A Berlín, Brunswick, Hartzburg, les multituds uniformades han desfilat per les "Strassen" com una demostració de llur força i capacitat per a apoderar-se del Poder.

Repassem la història. Acabada la guerra, després dels exercicis alemanys per la manca de disciplina, la fe en la victòria, tornaren a la pàtria amargats per llur esforç inútil i per l'enfonsament de la gran Alemanya, en la qual els havien fet somniar.

Degut a la influència comunista que es manifestava d'una manera extraordinària per tot el món per a Alemanya, Ebert i Noske lluitaven saguntament amb els soldats indisciplinats i amb els obrers a les ordres de Karl Liebknecht i Rosa Luxemburg, i Rosa Luxemburg, i llavors nasqué la idea de crear un partit que tornés a Alemanya la força i la disciplina que li calia per lluitar-se del comunisme.

Hugo Stines i Hugenberg, els representants més decidits del feixisme alemany aplegant al seu entorn la gran burgesia, presentaren la batalla a les hosts obreres, i els dos caps més importants caigueren traïdorament assassinats i amb l'esforç d'Ebert i l'energia sagunt de Noske, que produïren la derrota dels "espartaquistes" amb la consegüent vacil·lació i retirada de les fins aleshores provocatives masses obreres. La petita burgesia vacil·lant abandonà definitivament els revolucionaris i es llançà amb entusiasme a engrossir els rengles de Dente nacional Partel (nacionalistes) que aixecaven la bandera del caigut imperi alemany, formant els combatents l'agrupació de Stahlhelm (casc d'acer).

L'aparició del feixisme a Itàlia i la mort de Stines produí l'excitació seriosa del Partit, que cabdillat per Hitler, secretament recolzat per la petita burgesia enemiga declarada del gran capitalisme, formà el partit "Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei" (Nacional-socialista) que amb un programa menys intransigent i més social ha arribat a assolir extraordinària importància.

Els nacionalistes propietaris d'innombrables diaris són la minoria selecta dels grans propietaris alemanys.

Els nacional-socialistes estan dirigits per un Comitè Central que resideix a Berlín i del qual n'és cap visible Hitler, assessorat per Seldte, Wagner i altres. La capital està dividida en petites seccions. Una organització idèntica existeix a les altres

ja créixer a les muntanyes. Si el mal el té a la melsa, llavors compri l'herba "melsera", que fins té la "echura" de la melsa i tot, per més senyes. Que té un mal còlic (Déu ens enlliuri), doncs res de sufocar-se; hi ha l'"estiracivias" que ho arrija tot. Ai si la gent sabés el que es fa! Però ja ho veiem. Els "peticos" i els "peticos" ens un acorralant, i nosaltres que som l'esperit de la "medicina", perquè és ben veritat que sense herba no hi ha el remei, aquí ens té, més pònsits que una noia sense promès.

Hi ha gent que es pensa que a ca l'herbolari només venen mel de romani i pegadolla... Doncs no, senyor. Aquí tenim la tilla dels Pireneus, i les "cloques de capella", i el "rabo de gat", i els "pensamientos", i la "salvia d'Aragó", i la tisana per a les "engines", i el "clacó de jonall" i fins la "manzanilla romana". També venem la tisana estomacal per a la diabetis i la "salsa d'Honduras" que ve de molt lluny i la porten uns "barcos" de vela.

La velleta s'asseu en una cadira aquil·lotada com una pipa antiga, després de l'esforç.

L'herbolari aprofita el silenci de la seva muller per mostrar-me amb molt misteri la petxera de les sangoneres, que es mouen dins de l'aigua viscosa i filamentada com aquelles mans gelatinoses que ens xuclen els pensaments en somnis.

Sobre el tauler hi ha les inevitables coves d'Avit de sucre candi, amb les estalactites i les estalagmites amb ànima de cordill...

Hem canviat les darreres paraules: —Passi-ho bé, jove.

—A reveure, herbolari, que teniu un establiment diminut com un esborronc en el cingle de la casa clivellada i un llit i una malfrega d'herbes d'olor...

Des de la voravina ens adonem d'unes coses de "chiclets" adormides en la penombra de la vitrina de l'herbolari. Ells fan més picant encara l'acaronisme de la botiga humil.

Per què aquest "diamonds" destintat a la venda de "diamonds" o "spun" en aquest lloc? És l'esforç per caçar petits parroquians de la botiga.

Els infants, sortint de l'escola passen cada dia a visitar el veller.

Ells pensen: "Com que sovint els petits es fan grans..."

CARLES SINDREU

ciutats alemanyes, formant els pobles les diferents seccions.

El nombre de feixistes a Alemanya és de 7.000.000, dels quals 3.500.000 estan perfectament armats i disciplinats.

Intrigats per la importància que en la vida alemanya han tingut els nacional-socialistes, un dia, després d'haver-ne pogut proporcionar una tarja de recomanació, em dirigí a l'edifici que ocupen. Per tot arreu es veu una gran agitació: nombroses màquines d'escriure deixen escoltar llur fatigós teclat, les oficines reben amb velocitat enorme detalls dels moments decisius pels quals travessa el partit: totjust podem parlar amb un dels elements més caracteritzats del feixisme alemany.

Una revista de les "tropes" de Hitler

Alt, robust, mirada decidida, ell nostre creat per una ampla cicatriu que el desfigura, no es fixa gaire en les seves respostes, el seu esperit i la seva intel·ligència esguarda amb inquietud les noves que continuen missatgers amb el braçal i el signe de la Hakenkreuz (creu de ganxos) irruïnoïxen en el saló.

L'interrogem.

—Podeu dir-nos si considereu un fracàs el plebiscit per a la dissolució de la dieta prussiana?

—No. Fou una maniobra política tant més necessària quant més demostrativa fou de la potencialitat del nostre partit, que mobilità els vuit milions d'electors que votaren per la dissolució.

—L'aliança amb els comunistes?

—Només fou nominal. La destitució de llur president Thaelmann demostra la inconsistència de les meves afirmacions.

En aquest moment un jove s'atansa al nostre interlocutor, i li lliura un paper; després de donar-nos excuses desapareix darrera una porta. Una discussió forta arriba a nosaltres, breus moments després torna el nostre interlocutor, però inquiet.

Nosaltres continuem:

—Creieu que el vostre partit està disposat a dirigir la nació?

—Sí, i una prova és la conferència i oferiment del nostre cap Hitler amb el president del Reich Hindenburg, mes nosaltres sempre ens mantindrem

en la nostra posició i només estem conformes a renunciar a les milícies feixistes i a llur participació a l'organització militar.

—Podeu dir-nos: quècom: del que tractaren Adolf Hitler i el general Schleicher de la Reichswehr?

—Com comprendreu m'és impossible, donat el caràcter confidencial i la importància política que revestí la conferència.

—Per la nostra part no insistim.

—Quin és el vostre punt de mira i programa sobre els deutes de guerra?

—Una revisió justa i equànime del tractat de Versalles. Les càrregues imposades sobre Alemanya són excessives i impossibles de pagar. Necessitem una revisió i tenir confiança amb

Alemanya, que està desitjosa de poder lluitar-se d'aquestes càrregues, però cal no donar-li pressa, car no és una economia prudent i una organització forta podrà lluitar la nostra pàtria de la ruina.

—Sosteneu relacions amb Itàlia?

—Sí. La visita de Hitler a Itàlia i la rebuda entusiasta que se li dispensa demostra que són uns veritables amics, amb els quals hem de tenir confiança i del qual hem de prendre exemple.

—Podeu dir-nos quècom sobre l'esdevenidor d'Alemanya?

Ens respon amb entusiasme:

—Caiguda Alemanya darrera les dures jornades de guerra, passat el lapsus de dotze anys, renaixerà forta, segura de si mateixa; i la seva bandera immortal onejarà de nou triomfant per tot el món. El nostre partit amb fe i justícia realitzarà el miracle. El nostre interlocutor amigablement ens allarga la mà i premenem que hem acabat la nostra missió, i després de mirar per darrera vegada totes les dependències abandonem aquell edifici tot vida, on bateja l'entusiasme de milions d'alemanys, que no dubtaran a llançar llur pàtria a una guerra horrosora segurs com estan de l'esforç i de la potència d'Alemanya.

PAUL MARTIN

Berlín, 3 de novembre de 1931.

(Prohibida la reproducció.)

Mobles de fusta i acer per a oficines

BODMER & BO

C. CORTS, N.º 596

Telèfon 10266

Molt important!

El públic ho vol...

A requeriment del nombre públic que no ha pogut admirar encara la simpàtica estrella

ROSITA MORENO

apareix al COLISEUM

Tarda: A les 5'45 - Nit: A les 10'40

reflector

Hem rebut una enèrgica lletra de protesta relacionada amb l'afar Bloch. És d'un senyor que diu que es troba em-

Publicitat i el nom del famós financer; i és clar, vol que es posin els punts damunt de les is. Aquest senyor signa la lletra dient que és "el transeünt del Bloc" de "La Publil".

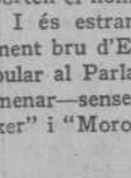
Entesos!

Els periodistes madrilenys que fan la informació parla mentària sempre confonen dos dels diputats de la minoria catalana: En Santaló i En Carrasco.

Moltes vegades que En Carrasco ni és a Madrid, intervé En Santaló amb alguna interrupció parlamentària, i fatalment, l'endemà els diaris porten el nom d'En Carrasco.

I és estrany perquè el to fortament bru d'En Carrasco l'ha fet popular al Parlament, on el solen anomenar—sense malícia—"Josefina Baker" i "Moro amigo".

Els naturistes, encara que no ho semblin, són una mica indiscrets i bocamolls. Vegeu quina indiscreció ens han contat d'un ex-ministre de la dictadura. El senyor Elies Tormo, aquell ministre d'Instrucció Pública de la monarquia tan barbut, és un naturista convençut; això vol dir que practica el nudisme integral. Tots els dies que l'astre rei alegrava l'aleshores "villa y corte", el senyor Tormo se'n pujava al terrat del ministeri, feia tancar totes les portes que hi conduïen—oh el pudor!—, es llevava tota la roba, interior i exterior, i amb la indumentària que devia portar el nostre primer pare, rebia els raigs ardents i vivificadors de l'astre solar. Però un dia—oh la casualitat!—en una de les dependències del ministeri es produí una avaria important en les línies elèctriques. Vingué l'electricista, es mirà atentament l'avaría i digué que per a procedir a la reparació calia pujar al terrat, on hi havia el quadro regulador. Els funcionaris de la casa, sense recordar-se que allí hi havia el "Sr. Ministro", no van posar cap obstacle a la petició de l'obrer.

Aquest puja escales amunt,obre una porta i entra al terrat. En arribar a obrir el lloc on hi havia l'aparell en qüestió, s'adona amb sorpresa que un home nu i ajassat, fent una vulgar becaïna, li barrava el pas. El soroll que havia fet l'operari en entrar despertà el senyor Tormo, el qual, en veure's descobert, s'aixeca tot irat.

—Fuera de aquí—diu a l'intrús, fent servir una mà com a fulla de parra—, vete antes no te eche a patadas! Soy el ministro!!! Ah!

L'interpellat queda una mica sobtat per aquella rebuda, però refent-se tot seguit es posa a riure estrepitosament i li respon amb un to bromista:

—Tú, ministro? "Amos" hombre! Lo que tú eres un guasón.

I tot rient se'n torna escales avall.

—Oiga—diu a un porter—, arriba hay un loco perdido; avisen al nacomico...

—Fuera de aquí—diu a l'intrús, fent servir una mà com a fulla de parra—, vete antes no te eche a patadas! Soy el ministro!!! Ah!

L'interpellat queda una mica sobtat per aquella rebuda, però refent-se tot seguit es posa a riure estrepitosament i li respon amb un to bromista:

—Tú, ministro? "Amos" hombre! Lo que tú eres un guasón.

I tot rient se'n torna escales avall.

—Oiga—diu a un porter—, arriba hay un loco perdido; avisen al nacomico...

—Fuera de aquí—diu a l'intrús, fent servir una mà com a fulla de parra—, vete antes no te eche a patadas! Soy el ministro!!! Ah!

L'interpellat queda una mica sobtat per aquella rebuda, però refent-se tot seguit es posa a riure estrepitosament i li respon amb un to bromista:

—Tú, ministro? "Amos" hombre! Lo que tú eres un guasón.

I tot rient se'n torna escales avall.

—Oiga—diu a un porter—, arriba hay un loco perdido; avisen al nacomico...

—Fuera de aquí—diu a l'intrús, fent servir una mà com a fulla de parra—, vete antes no te eche a patadas! Soy el ministro!!! Ah!

L'interpellat queda una mica sobtat per aquella rebuda, però refent-se tot seguit es posa a riure estrepitosament i li respon amb un to bromista:

—Tú, ministro? "Amos" hombre! Lo que tú eres un guasón.

I tot rient se'n torna escales avall.

—Oiga—diu a un porter—, arriba hay un loco perdido; avisen al nacomico...

—Fuera de aquí—diu a l'intrús, fent servir una mà com a fulla de parra—, vete antes no te eche a patadas! Soy el ministro!!! Ah!

L'interpellat queda una mica sobtat per aquella rebuda, però refent-se tot seguit es posa a riure estrepitosament i li respon amb un to bromista:

—Tú, ministro? "Amos" hombre! Lo que tú eres un guasón.

I tot rient se'n torna escales avall.

—Oiga—diu a un porter—, arriba hay un loco perdido; avisen al nacomico...

—Fuera de aquí—diu a l'intrús, fent servir una mà com a fulla de parra—, vete antes no te eche a patadas! Soy el ministro!!! Ah!

L'interpellat queda una mica sobtat per aquella rebuda, però refent-se tot seguit es posa a riure estrepitosament i li respon amb un to bromista:

—Tú, ministro? "Amos" hombre! Lo que tú eres un guasón.

I tot rient se'n torna escales avall.

—Oiga—diu a un porter—, arriba hay un loco perdido; avisen al nacomico...

—Fuera de aquí—diu a l'intrús, fent servir una mà com a fulla de parra—, vete antes no te eche a patadas! Soy el ministro!!! Ah!

L'interpellat queda una mica sobtat per aquella rebuda, però refent-se tot seguit es posa a riure estrepitosament i li respon amb un to bromista:

—Tú, ministro? "Amos" hombre! Lo que tú eres un guasón.

I tot rient se'n torna escales avall.

—Oiga—diu a un porter—, arriba hay un loco perdido; avisen al nacomico...

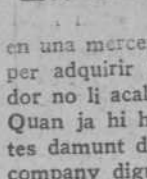
—Fuera de aquí—diu a l'intrús, fent servir una mà com a fulla de parra—, vete antes no te eche a patadas! Soy el ministro!!! Ah!

L'interpellat queda una mica sobtat per aquella rebuda, però refent-se tot seguit es posa a riure estrepitosament i li respon amb un to bromista:

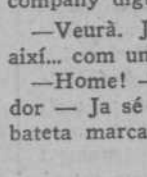
—Tú, ministro? "Amos" hombre! Lo que tú eres un guasón.

La corbata del ministre d'Economia ha arribat a fer tants proselitismes, que a Madrid cada dia se'n veuen més.

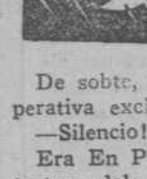
re l'altre dia entrà en una merceria del carrer d'Atocha per adquirir una corbata. El venedor no li acabava d'encantar el gust. Quan ja hi havia cinquanta corbates damunt del mostrador, el nostre company digué:

—Veurà. Jo voldria una corbata així... com una cinta negra...

—Home! —interrompé el venedor— Ja sé el que voleu: una corbata marca Nicolau...

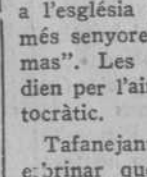
L'altre dia, al Parlament, durant la nit històrica del procés de l'ex-rei, els diputats i les tribunes feien una mica d'olla.

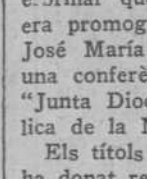
De sobte, una veu enèrgica i imperativa exclamà:

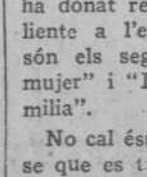
—Silenci!

Era En Pérez Madrigal que protestava dels que interrompien. Fou molt celebrat.

La setmana passada ens va cridar l'atenció un gran moviment d'autos de luxe pel carrer de Santa Anna. S'aturaven davant la porta que dona accés a l'església i descendien senyores i més senyores i "damas" i més "damas". Les veus femenines expandien per l'aire un castell molt aristocràtic.

Tafanejant pels claustres vàrem esbrinar que tot aquell moviment era promogut pel coratós advocat José María Valiente, que donava una conferència organitzada per la "Junta Diocesana de Acció Catòlica de la Mujer".

DEL SUFRAGI FEMENI, ENCARA...

L'Ajuntament de Lleida ha pres l'acord de dirigir-se al Govern sol·licitant que se suspengui l'aplicació de l'article que es refereix al vot de la dona, ajornant-lo per d'ací a deu anys.

Si no fos una absurditat aquest acord de l'Ajuntament de Lleida —absurditat suposant que pugui influir en el Govern el simple acord d'un Ajuntament, i un acord d'aquesta importància—, ho fóra el determinar que la concessió de l'article podria començar a regir d'ací a deu anys. És a dir, en un termini de temps exacte com si les coses i els fets haguessin de produir-se matemàticament! És a dir, la seguretat que d'ací a deu anys la dona estarà preparada. Ni un dia més ni un dia menys.

Fa riure, o faria riure, si Lleida no pertanyés a Catalunya, aquest acord del seu Ajuntament. Faria riure per innocent. Però Lleida és Catalunya, i així resulta que no pot fer riure i és lamentable, molt lamentable, aquest acord, pres per altra banda, per una majoria insignificant de quatre vots. Lamentable un acord digne d'haver-lo pres qualsevol Ajuntament, el de Palència, per exemple, però mai un Ajuntament de Catalunya, on precisament les dones hem acreditat a bastament que som mereixedores que se'ns hagi elevat justament a la categoria de ciutadanes.

NUDISTES AMB SABATES

El Nudisme és la darrera paraula de la moda. D'una moda que està d'enhorabona perquè augmenta i progressa de dia en dia, i de passada surt econòmica.

Amb la nostra dèria d'imitació, jo ja m'ho vaig pensar. Així que vaig veure aquelles fotografies dels rossos nudistes alemanys atipant-se d'agians als afores de la població, ho vaig pronosticar: "Abans d'un any això ho tindrem a Les Planes". I ja ho tenim. És a dir, no ho tenim a Les Planes, però ho tenim una mica més enllà: a La Floresta.

Al principi no s'atrevien a anar tant prop de Barcelona i els diem menys fugien cap al Montseny, però és veu que els sortia massa lluny, o el que fos, i han anat atansant-se fins a anar a parar definitivament a mitja hora de Barcelona.

En favor del Nudisme i per fer callar els que diguin mal dels Nu-

distes, cal fer constar que aquests nudistes de La Floresta són persones serioses, que no admeten embolics i només accepten marits i mullers i persones de la família, i que, recatats, han cercat amb verd, naturalment, la petita extensió de terreny que necessiten per a llurs pràctiques. Així resulta que no és ben bé tot-hom que va a La Floresta que els veu i que són molts els excursionistes que passen de llarg sense veure'ls. Aquesta mesura del cercat crec que l'han presa ara, en el temps dels bolets, perquè constituïa un veritable espectacle còmic, que mai no podien consentir-los ells, que fan nudisme seriosament.

M'explicaven l'altre dia, i això és precisament l'única cosa que jo els censuro, que aquests nudistes de La Floresta van calçats, i això, francament, trobo que no està gens bé. Però si l'excusa del nudisme és que la llum i l'aire i el sol toqui a tot el cos, les sabates fan malbé l'excusa. Demés, que la immoralitat, i això que s'ho apuntin certes senyores que es ruboritzen davant d'una escultura, no està en el desnú, sinó en el semidesnú.

Les sabates, nudistes de La Floresta, us fan molt de mal. Per què no us les treieu? Potser... Però, amics nudistes, si els callistes, que no s'han de guanyar la vida?

A NORD-AMERICA...

Els americans, que són la gent més extravagant que existeix i que ho volen estandaritzar, tot, han volgut estandaritzar, ara, els petons. De l'Estat de Kansas ha arribat la nova —mesura sanitària—, segons ells, de la regularització del bes. Han llançat una mena de consells —no s'han atrevit a fer-ho en forma d'ordenances— que regulen el seu ús i que consisteixen a no besar-se en ambients on l'atmosfera sigui carregada o mancada de ventilació, on hi hagi corrent d'aire, o després d'un acaïllament, com, per exemple, després d'un ball.

Potser per primera vegada, nosaltres, eterns admiradors de totes les coses nord-americanes, no envegem la ciutadania als fills de l'illa de Manhattan. Ens agraden molt els seus grataccos, els seus artistes de cinema, els seus gangsters, però no els seus consells.

No sé de què els serveix exhibir a l'entrada de casa seva aquella estatueta de Llibertat si no poden besar-se quan els ve de gust.

ROSA M. ARQUIMBAU

Els drets de la dona

Bé: ja tenim avui permís per votar. Ja totes les descontentes que consideraven una humiliació i una vexació de tenir-nos allunyades i excloses de tot afer polític (deuen estar ara satisfetes i en el millor dels muns. Han sortit amb la seva. Ja no més cridar, ni més queixar-se, ni més criticar el sexe contrari per la seva manca de gentilesa i comprensió, per l'evident injustícia que cometien amb nosaltres les dones. Hem triomfat, per fi, rotundament. Se'ns ha reconegut, després d'una pila d'entrebancs i discussions, la nostra personalitat. Ja tenim vot. Ja és avui una bella realitat aquella frase que havíem llegit moltes vegades i sempre amb el mateix gest d'escepticisme i desencant: "Igualtat de deures, igualtat de drets".

Mes... heus ací que jo, jo que als ulls de molta gent passo per una feminista "enrasc", per una dona d'idees ultra avançades, per una moderna Christabel Pankhurst a la qual admiro profundament... però amb més exigències, i més febre, i més exaltacions encara que aquella valenta angleseta que parlava en els mitjans de Trafalgar Square, d'on sortia detinguda cada vegada amb la seva mare, jo, lector, et confesso sincerament que aquest triomf nostre no m'ha donat pas massa alegria.

Que després d'una pila d'anys i segles es recordin que la dona existeix, i fins es bellugua, i fins serveix per alguna cosa més que per estar-se davant els fogons, em sembla molt bé. El dret a perfeccionar-se i a viure plenament que ja fa molt temps ningú no discuteix a l'home, és precisament allò que el feminisme reclama per a la dona. "No hi ha ésser que s'afirmi pel que li manca, sinó pel que posseeix, i dir i pensar que una dona moderna, cultivada, sàvia, liure i conscient, en la plenitud de tots els seus drets i totes les seves responsabilitats, és menys dona que una pobra inconscient sense altra defensa que l'instint, ni més arma que la ignorància, equival a dir que va ésser més home el salvatge de la selva primitiva que l'home modern cultivat per la saviesa dels segles".

Aquesta afirmació nostra de capacitat, de voluntat, de consciència i de cultura; aquest triomf d'avui, com a feminista, com a dona, m'enorgulleix i em satisfà plenament; ara, que com a liberal i republicana no puc, com voldria, dir el mateix.

Aquest dret a exercir el sufragi que avui se'ns ha concedit, crec que encara —encara!— és massa prematur.

Restaurant Catalunya
recomana a la seva distingida clientela i al públic en general, la incomparrable
SOPA DELS PESCADORS Plat creatiu de la casa

Els vaixells que entren al nostre port segons el guaita marítim de Montjuïc

A Barcelona — diu — entren diàriament de deu a dotze vaixells

El guaita de Montjuïc sembla un vaixell encallat a la fortalesa del mateix nom. Al vent el seu velam — complicada geometria de cordes, discos i polítics — més aviat sembla un vaixell a punt de fer-se a mar que una torre de senyals telegràfics.

Hem guanyat l'observatori després d'ascendir els cent-tres graons de la seva obscura espiral interior. Som, doncs, al capdamunt de la torre, voltats de cartes i papers náutics, de cristalls i estris que serveixen per conèixer el temps i fer els senyals telegràfics. Peça rodona i amb aire de submarí que ha estat torpedejat i reparat diverses vegades.

El vigia Domènec Brugués i el seu ajudant Antoni Domingo, són els homes que governen la nau marítimo-telegràfica i els que ens posen al corrent del seu descabellament i funcionament. La fulla de serveis del primer té gairebé mig segle i la del segon no arriba a una desena d'anys.

Per a ésser vigia — ens diu Domènec Brugués — cal saber Meteorologia, Nàutica i Trigonometria. És clar que els nostres estudis són llurs i les plaques passen de pares a fills.

— Així, vosaltres no depeneu de l'Estat? — Nosaltres depenem de les cases consignatàries de vaixells. És a dir: del comerç i la navegació.

— Sou fix?

— No. Segons els vaixells d'entrada.

— Moltes hores de treball?

— De sol a sol.

— De quin any funciona el telègraf?

— Funcionava abans del 1888, encara que aquesta data assenyali la seva fundació. Fou ampliat en 1884. El que el perfeccionà i li donà impuls pot dir-se que fou N. Agustí Maurin, autor i reformador del quadre de senyals.

— De quants senyals es compon?

— Aquest telègraf es compon de dos-cents vint senyals, que es fan per mitjà de sis boles.

— Quant de temps cal per a fer un senyal?

— Escassament dos minuts.

— Les boles amb distintiu, què signifiquen?

— Assenyalen els vaixells de guerra, i sense ells, els mercants.

El nostre interlocutor ens desatén per mirar pel telescopi i fer després el joc de senyals.

— Què és això? — preguntem.

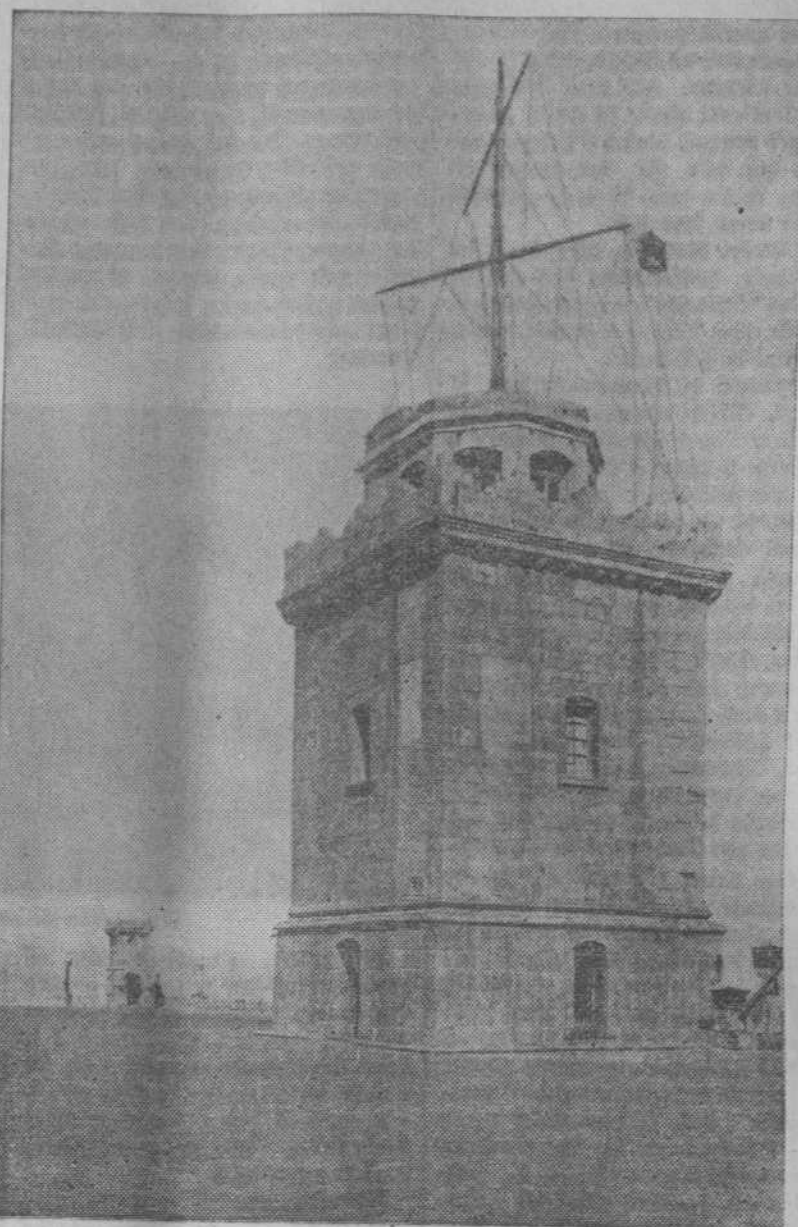
— Un mercant danès que entra al port. Veniu i veureu com es fa el joc de senyals.

Pugem sis o set graons més, i pel forat d'una escotella sortim a la coberta del "vaixell". Davant nostre s'alçava la creu de dos màstils amb les seves lones al vent i que sostenien tot l'aparell marítimo-telegràfic de Montjuïc.

— Cada bola del joc de senyals — ens diu ara l'ajudant — com podeu veure, té la forma d'una esfera cel·lest i es compon de tres cercles curvats, dos de verticals i un d'horitzontal, folrats de tela de sac, enquistada i cosida.

— Quantes boles empreu per assenyalat els vaixells espanyols?

— Generalment, del nord-est i sud-est.

— Dues, i els estrangers tres; però si algun es desconeix, també dues.

— En dies de boira espessa, com us apanyeu per fer el vostre treball?

— Marcant a qualsevol dels quatre punts cardinals o esperant fins que ens sigui possible de distingir el vaixell que sigui.

Ens trobem a dos-cents deu metres sobre el nivell de la mar. Davant nostre les "chavolas" dels musclaires, com "rings" sota l'estadi del cel i el far de l'Escullera com un castellet de joguina que haguéssim llançat des de l'altura. La Barcelona febril i marítima; la Barcelona industrial i comercial que té activitat de rus i flama de fornal amb tot el seu panorama de xemeneies, de cordams, de màstils, de veles i grues que arrenquen, s'alcen o miren de la mar o damunt la mar.

— El nombre de vapors que entren diàriament al nostre port — afirma el seu company — és de deu a dotze, més mercants que de guerra. Els de guerra són, en general, anglesos.

— Se'ls fa a aquells algun honor especial?

— Ah, sí! Als cuirassats, creuers o submarins, especialment estrangers, se'ls fan salves de salutació.

Quan tenim a la vista un vaixell de guerra, en donem compte immediatament al coronel de la fortalesa.

— D'on vénen els vents més forts?

— Generalment, del nord-est i sud-est.

A l'observatori el guaita ens diu novament que el telescopi que usa arriba fins a una distància de trenta o quaranta milles, i que fins fa poc temps n'havien usat un que tenia cent-cinquanta anys de serveis.

— I de casos desagradables, en recorden algun?

— Per l'abril d'aquest any un llamp doblegà el parallamps i estigué a punt d'acabar amb nosaltres. També recordo que una vegada un fort aiguat, seguit d'una tempesta terrible, ens impedié de fer jugar els senyals perquè l'huracà ens féu caure la maroma subjectada al pal central telegràfic, s'endugué dues finestres i causà alguns altres desperfectes.

— El senyor auxiliar no ens diu res? — preguntem a Antoni Domingo, que roman callat fa una estona.

— Què voleu que us digui? De dotze mesos que té l'any, nou els passem navegant el temps, com si realment navegéssim en un veler.

La torre té oscil·lacions tan grans que de vegades es decanta cap a mar o sembla que va a sepulcrar-nos.

El nostre ofici ens obliga moltes vegades a fer els senyals a la gatxona o ajaguts a terra, perquè l'huracà ens llançaria al buit.

El guaita marítim de Montjuïc, al lluny, ens fa l'efecte d'un vaixell a punt de fer-se a la mar...

M. P. S.

VIDA DE REGIDOR

La visió del ciutadà simplista

Abans d'ésser regidor jo havia estat tres o quatre vegades a l'Ajuntament, i no havia assistit mai a cap sessió ni conèixer el saló on ara s'hi celebren. Em molestava l'ambient, i com que altrament no hi tenia res a fer, no tenia perquè anar-hi. Altrament, em semblava que en aquella casa tan gran m'hí havia de perdre, i per això no tenia tirada a anar-hi.

Suposo que aquest és el cas d'una colla de desenes de milers de ciutadans de Barcelona. Aleshores, l'Ajuntament, vist a través de molts diaris, pren un aspecte còmic, que no té res a veure amb la realitat.

Quan per les panyes dels cafès i dels grans cercles aristocràtics on es reuneixen senyors i senyores no podrien justificar en molts dels casos si llurs fortunes han estat agomolades d'una manera honesta, és diu que a l'Ajuntament hi ha una colla de lladres.

El ciutadà simplista s'imagina que això que els regidors robin és fa simplement anant a la Caixa, dient com a funcionari no té més remei que obrir: — Facci el favor d'obrir — i quan aquest ha obert la caixa, embutxacant un grapat de bitllets, i sortint al carrer amb aire de perdonari des, tot encenent un gran cigar havà a la porta de la plaça de la República, als nostros del senyor Ribé, el qual fa una salutació tota cerimoniosa, com a cap de Cerimonià que és.

Aquesta és la manera com el ciutadà simplista s'imagina que van les relacions dels regidors amb la Caixa de l'Ajuntament.

Aquest ambient, és natural, contribueix a crear-lo tots aquells diaris que quan no tenen regidors del partit, a l'Ajuntament, que els facin objecte de favors al marge de la llei, es dediquen a la difamació. Quan el Diluvi, parlant de la matança del bestiar, escriu, per exemple, adreçant-se als regidors de l'Esquerra: "¡Afiliad los colmillos, viles!" o bé ja: "¡Qué nutritiva es la carne para los conejales!". El subscriptor del diari del senyor Lasarte es queda absolutament convençut que al darrera del bestiar i dels ramaders galles, tots nosaltres ens estem fent unes torres de quatre pisos amb jardí i brolladors a l'Avinguda de Pedralbes, i que els Banes han de llogar personal nou de tanta feina que els donem ingressant-hi diners.

Aquest subscriptor, quan s'ha assabentat que, com que de diners a l'Ajuntament no n'hi podem fer, ens havia calgut anar a dinar amb el senyor Bloch per veure si podíem participar de la quantitat fantàstica de milions que, segons La Publicitat, estava disposat a repartir, i que ara ens els haurem de pintar a l'oli perquè ens han esguerrat el marro. És natural que ha tingut una mica de dubte, però ja li tornaran a dir d'aquí quatre dies que ens hem comprat un Rolls i que el nostre modest tren de vida — un tren que no passa de correu i encara d'aquells que sempre arriben amb retard — s'ha convertit en tren fastuós, en una mena de Simplon, per a ús de Maharajahs de l'Índia.

L'altre dia em va emprendre un bon amic meu, de la Lliga, senyor de totes premses, però que no té altre element per a arxivar la seva cultura

que la lectura de La Veu de Catalunya, i em féu:

— I doncs, on va, cap a la Casa gran?

— Sí, miri. Tenim reunió de la Comissió de Cultura...

I l'home, tot compungit i amb aere paternal, em tustà l'espatlla:

— Vosaltres, els que teniu una mica de seny, ja heu de patir per això allà dintre al costat de la mena de gent que us volta a un Ajuntament.

El bon senyor, posat a dieta de Veu de Catalunya, per tot aliment espiritual, s'imaginava — i encara s'ho imagina, perquè no em vaig creure pas autoritzat a llevar-li la il·lusió — que els regidors de l'Esquerra que hi ha a l'Ajuntament de Barcelona són una mena de facinorosos, sense coll, amb un mocador de seda, de baranda i de cantador de tangos, que es reuneixen entorn d'un taula, i es fan servir unes copes de rom i de canya, que topen els sentits, i de seguida comencen a rumiar quina una en faran per assassinar capellans, per a preparar un assalt a un Banach i per a desposseir els pobres propietaris de llurs cases de la Diagonal i de llurs finques rústiques.

S'imaginava, i s'imagina, que tant en tant en aquesta reunió se crida un pistolero perquè assessori degudament els reunits sobre la millor manera de fer feina, i que quan surt el pistolero, entra un rabassaire, amb el qual s'articula el complet perquè l'any vinent, no solament els parcers no hagin de lluitar ni un gotim de raïm, sinó que, de més a més, el que pretén ésser propietari de la terra hagi de lluitar al rabassaire una quantitat en metàl·lic, com una mena de passament, en desguape per haver tingut la pretensió de reclamar la seva part.

S'imaginava, i s'imagina, que els regidors de l'Esquerra no es preocupen

L'ESPERIT DELS DIES

"L'HEREU" (I)

El segle dinou fou fecund en novelles rurals, que pintaven la vida dels camperols, els seus treballs, les seves angúnies i misèries. La literatura russa, sobretot, ha produït obres mestres d'aquest gènere. La tragèdia, els patiments dels mujics que foren de primer revelats per Turguenev, després per Xejov, més endavant per Gorki, esborronaren els països més civilitzats d'Europa, feren una gran impressió al seu propi país. Aquestes novelles contribuïren, i no poc, a preparar les consciències per a la revolució comunista i desvetllaren a tot Europa una mica de pietat i d'humana simpatia pel pagès. Hom s'adonà que no tot era idíl·lic en llurs vides...

Entre nosaltres, de novelles rurals se n'han escrites moltes. Víctor Català, Vairedà, Caselles, Ruira, han evocat la vida dels nostres poblets i de les nostres masies amb vigorós realisme, amb evocacions plenes de poesia, amb humorisme trágic i grotesc, molt català, de vegades. Però potser fins ara, amb "L'hereu", de Prudenci Bertrana, no ha estat escrita la tragèdia actual de la nostra terra.

Sens dubte Bertrana no ha pensat mai que seguia uns mestres; que repetia ací el que altres havien fet en altres països. Per això la seva obra no és una obra d'imitació, sinó una obra d'observació i d'experiències personals. Per això és tan diferent la tragèdia que pinta. En la novel·la rural exòtica, la víctima sempre és el pagès. En la novel·la de Bertrana la víctima és el propietari. I no diem això pas per plasentejar, no ho diem per ironia, com veureu.

En l'obra dels russos — i parlem dels russos perquè són els que han donat la nota més trágica — el pagès, el mujic, és pintat amb els més negres colors de la paleta. Els autors han tendit a exagerar-ne la dolor i la misèria, n'han procurat, si menys no, esborrar la part amable, per arribar als patètics resultats que es proposaven. En l'obra de Bertrana s'esdevé tot al contrari. No desconeix el que hi ha d'esforçat i de ruda en la vida dels pagesos i bosquerols que evoca. Però en llurs vides llures, aventurades de vegades, en llur humor jocund, en llur constant contacte amb la natura, troba una compensació suficient. Així pinta llurs treballs, llurs caceres, llurs mateixos àpats, amb un encís, amb una poesia que desvetllen al lector enveja per aquella vida forta i sanitària. No sent el mateix autor, esdevingut home de ciutat a desgrat seu, sincerament aquesta enveja? Potser això el porta a accentuar la part plaent d'aquestes vides, el que tenen de bell i de poètic, a donar-los una atractiva coloració d'èploga.

— Dues, i els estrangers tres; però si algun es desconeix, també dues.

— En dies de boira espessa, com us apanyeu per fer el vostre treball?

— Marcant a qualsevol dels quatre punts cardinals o esperant fins que ens sigui possible de distingir el vaixell que sigui.

Ens trobem a dos-cents deu metres sobre el nivell de la mar. Davant nostre les "chavolas" dels musclaires, com "rings" sota l'estadi del cel i el far de l'Escullera com un castellet de joguina que haguéssim llançat des de l'altura. La Barcelona febril i marítima; la Barcelona industrial i comercial que té activitat de rus i flama de fornal amb tot el seu panorama de xemeneies, de cordams, de màstils, de veles i grues que arrenquen, s'alcen o miren de la mar o damunt la mar.

— El nombre de vapors que entren diàriament al nostre port — afirma el seu company — és de deu a dotze, més mercants que de guerra. Els de guerra són, en general, anglesos.

— Se'ls fa a aquells algun honor especial?

— Ah, sí! Als cuirassats, creuers o submarins, especialment estrangers, se'ls fan salves de salutació.

Quan tenim a la vista un vaixell de guerra, en donem compte immediatament al coronel de la fortalesa.

— D'on vénen els vents més forts?

— Generalment, del nord-est i sud-est.

A l'observatori el guaita ens diu novament que el telescopi que usa arriba fins a una distància de trenta o quaranta milles, i que fins fa poc temps n'havien usat un que tenia cent-cinquanta anys de serveis.

— I de casos desagradables, en recorden algun?

— Per l'abril d'aquest any un llamp doblegà el parallamps i estigué a punt d'acabar amb nosaltres. També recordo que una vegada un fort aiguat, seguit d'una tempesta terrible, ens impedié de fer jugar els senyals perquè l'huracà ens féu caure la maroma subjectada al pal central telegràfic, s'endugué dues finestres i causà alguns altres desperfectes.

— El senyor auxiliar no ens diu res? — preguntem a Antoni Domingo, que roman callat fa una estona.

— Què voleu que us digui? De dotze mesos que té l'any, nou els passem navegant el temps, com si realment navegéssim en un veler.

La torre té oscil·lacions tan grans que de vegades es decanta cap a mar o sembla que va a sepulcrar-nos.

El nostre ofici ens obliga moltes vegades a fer els senyals a la gatxona o ajaguts a terra, perquè l'huracà ens llançaria al buit.

El guaita marítim de Montjuïc, al lluny, ens fa l'efecte d'un vaixell a punt de fer-se a la mar...

M. P. S.

Però en tot cas la seva exageració no va més enllà de l'exageració dels russos, a desgrat que sigui una exageració a la inversa. No cal fer un paral·lel entre la vida d'uns i altres camperols per adonar-se que no hi ha més inversemblança en aquesta que en aquella exageració; que en realitat no són sinó accentuacions d'uns trets determinats amb mires als diferents efectes artístics i dramàtics que els autors volen produir. Cal només pensar en la diferència de climes. En les diverses condicions de treball: els camperols russos, abans de la revolució, estaven, si fa no fa, com els pagesos catalans abans de la guerra dels remenses. El pagès català, quan no és amo, té moltes vegades uns drets adquirits damunt la terra que treballa. El propietari no se'n pot desfer per pur caprici. Així, en la novel·la de Bertrana veiem un hereu arruïnat en gran part per les trapelleries d'uns masovers.

Però no és que Bertrana vulgui amb això presentar el propietari com a víctima dels pagesos. En això sí que hi podria haver ironia i fins ironia de mal gust! En realitat el propietari de Bertrana és víctima només de la seva ineptitud, víctima dels que el van enviar a ciutat a estudiar una carrera, en lloc d'ensenyar-li de cultivar la terra, de mmar la pròpia hisenda. Mentre ens presenta uns masovers que pels propis esforços esdevenen propietaris, veiem com el propietari, que abandona la terra, perd poc a poc la seva propietat. Aquesta és la moralitat del llibre. I no és que l'autor hagi escrit la seva novel·la amb el fi de provar aquesta moralitat. Ell no ha volgut fer obra de tesi pròpiament, sinó obra de poeta; però és el que es desprèn fatalment d'aquesta obra, fruit més que de la imaginació de l'observació i l'experiència. Car, diguem-ho de passada, en aquesta obra, d'un absolut realisme, la imaginació no hi intervé per inventar res; no hi intervé sinó per animar poèticament les observacions i desvetllar els records.

Així, amb els comunists i amb En Bertrana, podríem concloure que la terra ha d'ésser per als que la cultiven. Els creeds proletaris dels primers propugnen un repartiment per a arribar a aquest fi. L'obra de Prudenci Bertrana sugereix que hom pot arribar-hi igualment amb la tornada dels propietaris a la terra. Potser en l'esdevenidor serà aquest el camí del problema de la terra a Catalunya, i fins el que redimirà certs propietaris d'un oci exorre i suïcida.

DOMÈNEC GUANSE

(I) Llibreria Catalònia.

de res de l'Ajuntament, i que constitueixen una mena de banda de facinorosos que ha pres possessió de la casa i s'ho està emportant tot, que el dia que els altres entrin no hi trobaran ni les pedres.

S'imagina que jo, que sóc tingut per home de seny, cada dia m'estic estirant els cabells, d'impotència i de ràbia, en veure els espectaculars tovarnaris d'uns suposats senyors regidors que no reconeixen ni família, ni propietat, ni raó, ni dret; ni tenen consciència, ni mados, ni vergonya, ni cultura, ni sentiments.

— Diu que allò realment és el puer-tó de Arrebatacapas — em féu el bon senyor de la Lliga, tot acomiadant-me com aquell qui m'acompanya en el sentiment.

Jo vaig quedar una mica consternat, però no li podia pas dir que deïxés de llegir La Veu de Catalunya, perquè seria tant com condemnar-lo a mort. Però ara que m'he assabentat que aquest vespre el meu amic el regidor de la Lliga, senyor Cabrer, ha de do-

nar una conferència sobre el tema: "Sis mesos d'actuació municipal" li he fet passar avís que em plauria que l'anés a sentir, perquè encara que el senyor Cabrer fou el que va descobrir que després de treballar en reunions i en comissions, quinze o setze hores diàries, les unit que ens pertocarien per a descansar les empràvem en anar a passejar pel Passeig de Gràcia amb auto, fumant uns cigars que de tan llargs ens els havíem de fumar amb el vidre de la finestra avall perquè sortissin al de fora a respirar. Em penso que el senyor Cabrer deuria defensar-nos una mica i deuria explicar que som uns bons nois, que no ens mengem ningú i que fins som una mica intel·ligents encara que no haguem sortit d'aquella fàbrica de prohoms que el senyor Cambó va instal·lar al carr